

SIEMENS

NORGE

Nr. 3

Sent. 1965

SELVTILFREDSHET

stenger for ny lærdom. Det fins en type mennesker som alltid skal rette på og dukke andre. De er en like stor påkjenning som den motsatte typen er behagelig — den som vet aller mest, men som gjerne lytter og som stimulerer ved beskjedent å korrigere og opplyse. De har innsett at det de vet, er begrenset og ubetydelig mot alt det de ennå har igjen å lære.

EPIKTEOS

(gresk stoisk filosof ca. 55–135)

Lengere ferie

*Fra bedriftsavisen til A/S Denofa og Lilleborg Fabriker
«Lilleborger'n» har vi sakset følgende aktuelle artikkel:*

I mai startet det første ferieår med 4 ukers ferie. Ferieforlengelsen hilses vel av de aller fleste med glede, skjønt det nok for den enkelte familie kan bety en ekstra belastning, — det gjør det iallfall for den enkelte bedrift og landet som helhet.

Fra våre lovgivende myndigheters side ble det naturlig nok uttrykt mange betenkeligheter før ferieforlengelsen ble vedtatt. Skal vår levestandard opprettholdes, som jo er direkte avhengig av landets samlede produksjon, må vi produsere like meget selv om arbeidstiden blir kortere. Samme problem forelå i 1958 da den ukentlige arbeidstid ble nedsatt fra 48 til 45 timer i industrien, og det ble søkt løst med bedre produksjonsplanlegging, maskinutnyttelse, nytt utstyr, innføring av stadig mere rasjonelle arbeidsmetoder, etc. Denne gang får industrien i tillegg problemer som avviklingen av ferien, ferieavløserbehov o. l.

I vår bedrift betyr 1 uke lengre ferie for 1700 medarbeidere et bortfall av omtrent 72 000 arbeidstimer pr. år. I årsverk tilsvarer faktisk dette innsatsen til 35 mann! Dette må vi på en eller annen måte få tatt igjen hvis produktiviteten skal opprettholdes. Ovenfor har vi nevnt «oppskriften» fra siste arbeidstidsforkortelse — hos oss er jo dette et uavbrutt program som følges i hele vår effektiviseringsprosess.

Små forandringer på den enkelte arbeidsplass i fabrikkene, på kontorene og i feltene kan ofte gi like gode resultater som mer omfattende tiltak. La oss her ta frem det som kalles *uproduktiv* tid. Det vet vi hva er: Litt for hyppige røykepauser, for meget forstyrrende småprat, for utstrakt telefonering, for rommelig tur-retur til spisepausen er eksempler på dette. Den enkelte arbeidsdag er lang nok bare vi kan *utnytte* tiden. Det arbeidstidsbortfall som ferieforlengelsen representerer utgjør en snau time pr. arbeidsuke pr. ansatt. Det vil igjen si at kan den uproduktive tiden reduseres med 10 min. pr. dag pr. medarbeider, vil vi ha tatt igjen det ferieforlengelsen betyr.

Dette er naturligvis en gjennomsnittsbetraktning, dog et eksempel på anvisning av dekningsmåten, og en oppgave som må være gjennomførbar. En lengre ferie gjør oss jo bl. a. mer kamplystne!

Vi hilser alle den lengre ferie velkommen, og denne lille malurt i begeret skal ikke forstyrre våre ferieplaner. Men vi skal være oppmerksom på at alle goder *koster* noe — at vi igjen må bøye oss for den gamle erkjennelse av at ytelse og krav må følges ad.

Referat fra bedriftsutvalgets møte den 2. 6. 1965

Tilstede: T. Dehli Jemtland, T. Selmer, K. Astrup, A. Boye Evensen, H. Nielsen, P. Kjølstad, E. Eng, I. D. Bjørntvedt.

Til behandling forelå:

1. Halvårsregnskapet pr. 31.3.65.

Omsetningen i første halvår av forretningsåret 1964/65 var 78 mill. kr. mot budsjettert 80 mill. kr.

Nettoreultatet, før skatter, viste et overskudd på kr. 468 000,— som er noe mindre enn budsjettert.

For hele forretningsåret 1964/65 er det budsjettert med et overskudd på ca. 2 mill. kr. (før skatter).

Betalingsinngangen har vært meget tilfredsstillende.

2. Regnskapskonferansen i München 18.5.65.

Hvert år innbys ledelsen for to av de utenlandske datterselskapene til Siemens i München for en «Bilanzbesprechung», hvor ledelsen da får anledning til å gi den samlede Siemens-direksjon (S&H og SSW) en oversikt over de økonomiske forhold i vedk. land i sin alminnelighet og i vedk. datterselskap i særdeleshet. I år var turen kommet til vårt firma.

Direktør Jemtland orienterte først generelt om vårt firma og våre avdelinger rundt omkring i Norge. Deretter redegjorde han for landets økonomiske stilling og kom samtidig inn på næringslivets struktur og understreket særlig skipsfarten og dens betydning for vår utenriksøkonomi.

Direktør Selmer ga først en generell utredning om S&H-området, hvor stort markedet var, hvem som er våre kunder og hva vi kunne gjøre for å få vår del av markedet. Deretter kom han inn på SSW-sektoren, hvorunder han bl. a. ga en oversikt over vannkraft- og elektrisitetsutbyggingen i landet.

Direktør Bottheim gikk i sitt foredrag mere detaljert inn på SSW-sektoren i Norge og tok dessuten spesielt for seg Siemens/Trondheim, ikke minst på bakgrunn av Sluppen-nybygget.

SE-området ble behandlet av direktør Astrup, samtidig som han redegjorde for de enkelte avdelingens og for hele firmaets rentabilitet.

Ledelsen fremholdt at man venter seg gode resultater på området elektrovarme. Særlig da i Sverige, hvor nu prisen på elektrisitet er falt og derved kan

brukes til husoppvarming. På noe lengre sikt var også mulighetene gode på dette felt i Tyskland.

Det kom videre frem at vår omsetning, sett i relasjon til innbyggertallet, var størst av utenlandselskapene, Sverige lå her på 2.-plass.

Totalt — omsetningsmessig sett — er stillingen mellom de forskjellige selskapene slik (utenfor Tyskland):

- 1) Italia
- 2) Sverige
- 3) Holland
- 4) Belgia
- 5) Norge.

3. Diverse.

P. Kjølstad kom inn på spørsmålet skipsinstallasjoner og spurte i den forbindelse om det skulle satses noe på spesialopplæring av montørene. Han refererte til de store oppdrag vi for tiden har bl. a. ved Akers Mek. Verksted.

Den samme understreket betydningen av prøverommet i Rosenborggt. 19 i opplæringsøyemedet for læreguttene. Disse, mente han, ville også lett kunne besjeftiges der ved f. eks. ledig tid o.s.v.

E. Eng kom også inn på opplæringen av læregutter og foreslo at disse burde undervises i måleteknikk.

Ledelsen vil se nærmere på disse spørsmålene som man anser som meget vesentlige.

Herr Eng spurte om det var mulig gjennom vårt firma å få etablert en ordning med funksjonærkjøp e. l. i andre firmaer som forhandler f. eks. TV og kjøleskap m. v.

Denne saken vil bli undersøkt.

Direktør Jemtland orienterte til slutt om Forskningsentret i Erlangen (sterkstrøm), hvor han hadde vært til stede i anledning av åpningen.

500 mennesker var da innbudt fra hele verden.

Sentret, som hadde kostet 200 mill. kr., driver i dag forskning innen alle disipliner — grunnlagsforskning såvel som nytteforskning. Se artikkel annet sted i avisen. Forskningen på svakstrømområdet foregår i München.

I alt er det sysselsatt 15 000 personer i rent forskningsarbeide i Siemens-konsernet i Tyskland.

Møtet begynte kl. 11.30 og ble hevet kl. 13.00.

Inge D. Bjørntvedt.

Werner von Siemens
13.12. 1816—6.12. 1892

Den femte dagen kom redningen

Under kartleggingen av Suez–Karachi telegraflinjen i 1859, som vi berettet om i forrige nummer av avisen, var Werner von Siemens på hjemturen fra Aden, utsatt for et forlis i Det Røde Hav. Nedenfor gjengir vi hans egen beretning om ulykken:

Vi hadde sovet bare noen timer da vi ble vekket på en ubehagelig måte, idet et kraftig støt fikk hele skipet til å riste. Da vi forferdet hoppet ut av køyen, kjente vi allerede at skipet la seg over på siden. Vannet fosset over relingen, og dekket hellet så sterkt nedover at det ikke mer var mulig å bevege seg på det. Jeg greide å få tak i et tau som hang ned fra den høytliggende relingen og kom meg på den måten opp på dekket der jeg fant både passasjerer og mannskapet samlet. Det var ikke antydning til panikk; alle ventet i ro på dramaets videre utvikling.

At skipet holdt på å synke så fort etter å ha gått på en koralløy var forståelig, fordi alle køylene i lugarene var åpne, så vannet uhindret kunne fosse inn i båten. Skipet krenget helt over på siden, og spørsmålet var bare om det ville synke og ta oss alle med ned, eller om det eventuelt kunne holde seg flytende.

På plassen hvor jeg sto kunne jeg se en stjerne og dermed bedømme skipets fortsatte helling, og alle lyttet spent til mine meldinger enten det var «Stans av hellingen» eller «Fortsetter å synke».

Nå begynte man med energiske redningsforsøk. På grunn av det lyse måneskinnet kunne vi se at båten hadde gått på en koralløy som delvis lå høyt opp av vannet. Distansen var bare noen hundre meter. Vi fikk fire ned livbåtene på lesiden, og kvinner og barn ble først bragt i land.

Neste morgen, Pinesøndag, befant det seg 500 mennesker på den nakne koralløya, 8 sjømil borte fra den vanlige skipsruten.

I den deilige stille natten hadde antagelig både styrmann og lookout sovnet litt, og vi var kommet inn i det beryktede og farlige korallfeltet som ligger sør for Harnischøyene og som blir varsomt unngått av alle båter. Mangelen på drikkevann umuliggjorde en lang ventetid. Heldigvis var båten ikke gått helt ned, så vi kunne berge en del matvarer, men vanntankene hadde tatt inn sjøvann, og

den nødvendige destillerblæren var sunket ned.

Vannet i lugarene var vårt eneste reservoar, og vår kamp for tilværelsen var avhengig av en streng rasjonering av vannet. Men det truet enda en stor fare, idet besetningen på den store, pene båten fra Peninsula & Oriental Company» nesten utelukkende besto av innfødte. Blant de ca. 150 personer av «Alma»s besetning, fantes foruten skipsoffiserene bare 3 eller 4 europeere. Kapteinen var syk, og offiserene hadde på grunn av den dårlige naviga-

sjon mistet mannskapets respekt, så disiplinen ble dårlig, og det ble tilløp til mytteri.

Imidlertid var det blant passasjerene en del yngre britiske offiserer som var på hjemreise, og disse bemektiget seg de gamle riflene og bajonettene som nærmest hang som pynt på båten, og fikk ved hjelp av disse opprettet standrett. En drukken matros som revolterte ble skutt, og på en holme ble det reist en galge som tegn på vår makt. Der ble også matvarene lagret under sterkt vakthold. Disse tiltakene virket beroligende og fikk mannskapet til igjen å lystre. Ved hjelp av et seil fikk vi rigget til en slags beskyttelse mot den brennende solen. Mr. Newal tok ved dagens frambrudd en av livbåtene for å forsøke å nå det nærmeste sted, Mokka, på den arabiske kysten. Det var et vågsumt forsøk å seile i en av disse små skrøpelige båtene, men det var vårt eneste håp om redning.

I mellomtiden hadde livet på koralløya blitt noenlunde normalt. Fra kl. 9 om morgenen til kl. 16 om ettermiddagen måtte alle forholde seg rolig under teltduken for ikke i den stekende solen å få forverret tørsten. Så ble det laget mat, og de første dagene fikk hver en liten flaske «pale ale», idet drikkevannet ble reservert for kvinner og barn. Vinen som ennå fantes, tålte ingen, idet den opphetet blodet slik at de som forsøkte seg på å drikke den ble syke.

To dager gikk forholdsvis rolig, men så begynte fortvilelsen å gripe om seg. Selv sauer og hunder som man hadde tatt med i land ble sløve og forsøkte å komme i skyggen under soltaket, og de lot seg heller drepe enn frivillig å forlate skyggen og ligge igjen i den ubarmhjertige solen.

Den 3. dagen mannen noen av de skipbrudne seg såpass opp at de slo et hull i skipsveggen for å komme til isrommet. Selv om det ikke var mer is der, så fantes det allikevel endel kaldt vann, og dette ble da fordelt blant kvinner og barn. De som hadde klart denne jobben fikk hver et glass vann. Den 4. dagen ble stemningen nesten desperat, især etter at vi hadde sett røyken av et skip, som imidlertid ikke hørte våre rop eller så våre signaler, men seilte videre. Den femte dagen ble det igjen ropt «Skip i sikte», men ingen trodde mer på redningen. Men røyken kom nærmere og nærmere, og livsånden begynte å våkne igjen. Båten hadde oppdaget våre signaler, endret kursen og kom direkte til vår øy. Nå var det ingen tvil mer, redningen var nær, og selv de nesten døde kviknet til. Snart dro vi kjenning på vårt søsterskip under kabelleggingen, og ombord sto vår redningsmann Newall. Vi var alle sammen lykkelige over å bli reddet i siste minutt.

«Siemens-Mitteilungen»

Vi besøker Raufoss Ammunisjonsfabrikker

Raufoss' nødsignaleraketter

Den 24. mai var Norske Bedriftsavisers Redaktørklubb invitert til et besøk på Raufoss Ammunisjonsfabrikker, et besøk som i alle deler ble meget vellykket.

Vet De at Raufoss er verdens største underjordiske industri? Fabrikken ligger langt inne i fjellet og er helt moderne. Bedriften er meget godt organisert både når det gjelder det kontormessige og det fabrikkmessige.

Etter at personalsjef Norderud hadde gitt oss en kort orientering om fabrikken og dens historie, besøkte vi hele anlegget, og det var meget imponerende. Nedenfor nevnes endel av produksjonsprogrammet:

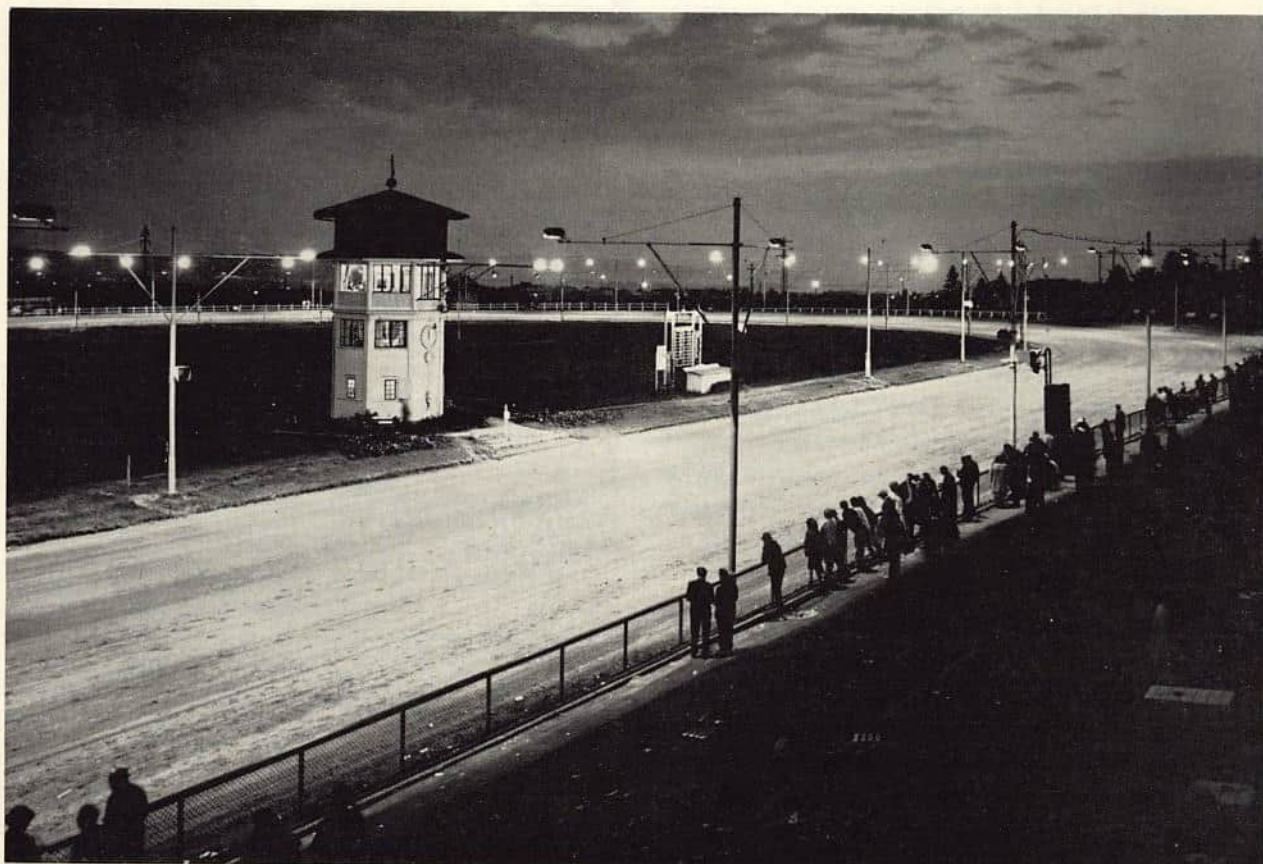
Automatarbeider (massefremstilling av deler i metall, lettmetall og stål). - Aluminium bolt, skinner, profiler og rør. - Bronsekniver og sjabere. - Festfyrverkeri. - Flerveisutkjernet varmpressegods. - Fosforbronse plater og bånd. - Haglpatroner. - Kobberskinner, elektrolytiske. - Kobber bolt og profiler. - Kobber plater, bånd og rondeller. - Kondensatorplater. - Manganstål. - Messing tykkvegget rør (hulbolt). - Messing bolt, skinner og profiler. - Messing plater, bånd og rondeller. - Messing maskinskruer og mutter i whitworth eller metriske gjenger. - Messingtråd. - Militær ammunisjon. - Mopedmotorer. - Nødsignaler, pyroteknisk. - Opptrekkarbeider. - Press-støpegods. - Skytterlagsammunisjon. - Slaglodd (i korn og stenger). - Stansearbeider. - Stålstøpegods. - Trappeskinner. - Varmpressegods.

Raufoss er den eneste fabrikk i Nord-Europa som fremstiller hele serien av nødsignalmateriell for flåten.

Det vellykkede besøket ble avsluttet med en utmerket middag i Central Hotell, hvor gjensidige takketalere ble utvekslet.

BELYSNINGSANLEGGET

på Bjerke Travbane

I 1938 prosjekterte og utførte vårt firma landets første travbane-belysningsanlegg ved Bjerke Travbane i Oslo. Anlegget som dengang sto i klasse med verdens beste i sitt slag, har senere vært i bruk uavbrutt, og vi tror det kan sies at det har hatt uvurderlig betydning, både økonomisk så vel som for utviklingen av selve travsporten.

Alle som er interessert i denne sportsgren innser betydningen av kunstige belysningsanlegg for travbaner. Stevner kan arrangeres på en tid av døgnet da enhver har anledning til å være tilstede, og det gode forretningsmessige resultat har erfaringsmessig rettferdiggjort at det investeres selv ganske store beløp for å få fullt tidsmessige anlegg.

Den utvikling som i mellomtiden har foregått på området «lyskilder og armaturer» gjorde det fordelaktig med en revisjon og ombygging av anlegget

på Bjerke. Dette arbeide ble overlatt til oss i fjor og besto vesentlig i levering og montering av nye lyskilder og armaturer. Det samlede effektforbruk forble uforandret, med 400 kW fordelt på 200 punkter. Som lyskilde ble benyttet den nye Osram hallogen-glødelampe 2000 W. Lyskasterne er av svensk fabrikat (A.B. Deltaljus). Med den stavformede lampe omgitt av lyskasterens parabelformede reflektor oppnås en meget god armaturvirkningsgrad og mer konsentrert lysfordeling mot selve banen. Man oppnådde således at belysningsstyrken økte (i forhold til det tidligere anlegg) med ca. 200%. Dertil kommer at hallogen-glødelampene har 2000 timers nominell levetid som er det dobbelte av hva vanlige glødelamper har.

Bildet gir muligens et visst inntrykk av den vellykkede ombygging.

Ri.

LITT OM KASKOFORSIKRING

Vi fortsetter orienteringen om denne forsikringsform fra forrige nummer av SIEMENS-avisen.

Regresskrav.

I fall forholdet ligger slik til rette at en tredjemann kan gjøres ansvarlig for den skaden Deres vogn har fått — f. eks. ved en kollisjon hvor motparten har skylden, reiser Deres forsikringsselskap regresskrav mot vedkommende ellers hans ansvarsforsikrings-selskap. Får da Deres selskap dekket sine utlegg, trer De straks inn i Deres bonusrett, d.v.s. De får da Deres bonus-rabatt uforandret.

Særkrav som ikke dekkes av kaskopolisen.

Når Deres selskap reiser regresskrav for sine utgifter mot den ansvarlige tredjemann eller hans forsikringsselskap, kan selskapet — om De ønsker det — også opptre på Deres vegne og medta Deres krav som ikke er blitt dekket av kaskopolisen, som f. eks. selvassuransen, verdiforringelse, avsavns godtgjørelse o. l. Når det gjelder avsavns godtgjørelse, vil vi for ordens skyld minne om at prinsippet for slik godtgjørelse er at vognen er en «yrkesvogn» og at eventuelt tap ved at vognen står til reparasjon kan legitimeres.

Skjønn.

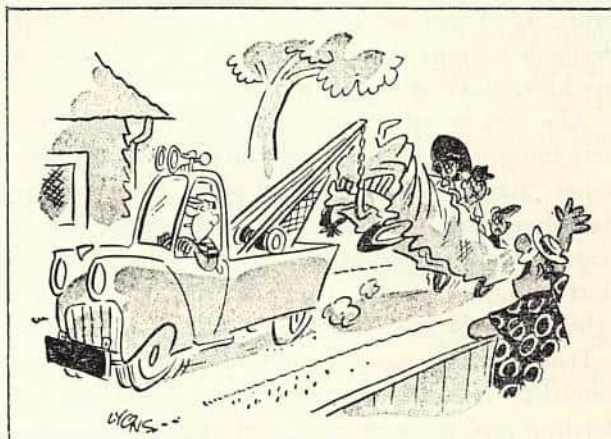
Dersom det skulle oppstå noen uoverensstemmelser mellom Dem og Deres selskap om hvordan skaden skal repareres eller hvilke verdier som skal legges til grunn for oppgjøret, har både De og Deres selskap plikt til å la en slik uoverensstemmelse avgjøres ved et sakkyndig skjønn, hvorav hver av partene velger en representant og disse to velger en oppmann.

FRA STYRET

I formålsparagrafen i våre lover står det bl. a. at klubben skal drive opplysningsvirksomhet om bilen og om trafikkspørsmål i sin alminnelighet. Vi er klar over at denne del av vårt formål i den senere

tid har vært en del forsømt, idet vi burde ha hatt flere arrangementer for våre medlemmer. På grunn av den stadig økende arbeidsmengde for styrets medlemmer, har det dessverre vært vanskelig å få tid til å gjøre alt det vi ønsket å gjøre. I likhet med mange andre «styrer» iler vi med vår unnskyldning. I vår formålsparagraf står det også at klubben skal være sine medlemmer behjelpelig med å holde bilutgiftene lavest mulig. Det er et spørsmål om ikke denne del av paragrafen kanskje er den aller viktigste, og når det gjelder denne del har styret ikke ligget på latsiden. Klubben har skaffet seg forbindelser slik at vi i dag kan skaffe våre medlemmer praktisk talt alt til bilen til gunstige priser. Dette er da også våre medlemmer oppmerksomme på, idet stadig flere og flere ber om våre rekvisisjoner når noe til bilen skal anskaffes. Vi er glade for å kunne yte denne service og vi ber våre medlemmer å ta kontakt med klubbens tillitsmenn (i spisepausen) når innkjøp skal gjøres. Våre kontaktmenn er for tiden:

Sandakerveien	— W. Romen	Tlf. 557
Rosenborggaten	— E. Thømte	» 437
Rosenkrantzgaten	— A. Grotthing	» 896
Amt. Meinichsgate	— H. Paulsen	» 392

Nå, hvordan var ferien?

Siemens feriehjem i Tyskland

I tilslutning til vår artikkel om Siemens feriehjem i Tyskland i Siemens-avisen nr. 4, 1964, har vi fra Siemens mottatt ytterligere opplysninger. For sesongen 1966 blir det muligens litt forandring i prisene, da de nedenfor anførte priser gjelder for 1965.

Fra våren til høsten står det for Siemens ansatte til disposisjon egne Siemens-hjem og andre pensjonater («Vertragsheime») hvor Siemens-funksjonærene kan oppholde seg til spesielt gunstige vilkår. Også Siemens-funksjonærer fra andre land enn Vest-Tyskland har adgang til disse feriehjem.

I første rekke er hjemmene ment for medarbeidere med nedsatt helse. Bedriftslegene skal gi sin anbefaling, om det nå enten dreier seg om rekreasjon etter en langvarig sykdom eller om ferieopphold i forebyggende interesse. Selvfølgelig får fortsatt familier med barn spesielt gode oppholds-betingelser; for disse er det reservert plasser i første rekke i Siemens-Berghaus og i noen av de rimeligste andre hjem.

Funksjonærenes ansiennitet spiller inn i avgjørelsen; dessuten tar man hensyn til om interessenten i de senere år allerede har fått seg tildelt et rekreasjonssted eller om man måtte gi avslag til tross for påmeldelse i god tid.

Påmeldelse må skje tidligst mulig. Allerede fra februar hvert år begynner tildeling av plassene. Følgende hjem står til disposisjon:

Egne Siemens hjem:

*Pensjonspris inkl
service, men uten
kuravgift.
DM*

Siemens-Berghaus bei Bayrischzell (i Alpene) — for alle Siemens ansatte, først og fremst for familier med barn	4,—
Siemens-Erholungsheim Berneck i Bad Bern- eck (Fichtelgebirge) — for arbeidere og mon- tører	4,50
Ettershaus der Hertha von Siemens-Stiftung, i Bad Harzburg (Harz) — for funksjonærer	5,50

Gjestgiverier og pensjonater («Vertrags-
heime») — for alle Siemens ansatte.

1) Städtische Kur- und Badeverwaltung Bad Grund. Værelser i utvalgte privat- hjem. Middag og aftens på Hotel Ober- harzer Hof	8,25
--	------

2) Gjestgiveri i «Zur Eiche» i Bödexen, Kreis Höxter, ganske nært fjellet Köter- berg (Weserbergland)	7,25
3) Gjestgiveri «Hanses-Bräutigam» i Latrop ved Schmallenberg. Avsides beliggenhet i en vakker dal, omgitt av fjell og skog, i Rothaargebirge hvis fjell når en høyde på 800 m	8,—
4) Hus «Pilsterhof» ved Brückenau. Godt innredet gjestgiveri, avsides beliggende i det vakre Rhön-landskapet	7,25
5) Hus «Kurgarten» i Wolfach i Kinzig- dalen. Godt innredet hus med rolig belig- genhet midt i Wolfach. Mulighet for inn- losjering privat	7,50
6) Gjestgiveri «Heizmannshof» i Hinterz- arten, 850 m.o.h. (Titisee stasjon). Mo- derne innredet Schwarzwald-hus, stille beliggenhet i Bären-dalen. 10 minutters gange til Titisee	11,—
7) Gjestgiveri «Schattenmühle» ved Gösch- weiler. Avsides beliggenhet i vakkert landskap	7,50
8) Gjestgiveri «Deutscher Kaiser» i Gai- enhofen/Bodensee. Vis-a-vis Sveitser bred- den av Untersee, på halvøya Höri	9,—
9) Gjestgiveri «Zum Sternen» i Sipplingen/ Bodensee. Vest for Überlingen, med ut- sikt på Bodensee og Sveitser alpene	9,50
10) «Walmendinger Haus» i Hirschberg i Kleines Walsertal (i Alpene, 1250 m.o.- h.), beliggende i Au i Schwarzwassertal, med utsikt på Riezlern og til Kanzel- wand	9,—

Her er noen fotos av en del av feriehjemmene:

«Siemens-Berghaus» bei Bayrischzell.

«Siemens-Erholungsheim Berneck».

«Ettershaus» Bad Harzburg.

Gasthof «Zur Eiche», Bödixen.

Gasthof «Hanses-Bräutigam», Latrop.

Haus «Pilsterhof», Brückenaue.

Haus «Kurgarten», Wolfach.

«Heizmannshof», Hinterzarten.

«Schattenmühle», Göschweiler.

«Deutscher Kaiser», Gaienhofen.

Gasthof «Zum Sternen», Sipplingen.

«Walmendinger Haus», Hirschegg.

Haus «Berghof», Lengries.

Haus «Zum Hirschberg», Scharling.

Haus «Nandlhof», Aschau.

Gasthof «Zum Bergwirt», Taching.

«Wandberghütte».

Hals bei Passau.

«Berggasthof Asbach».

Gut «Eschlsain» bei Arrach.

Pielenhofen an der Naab.

- 11) Hus «Mannes-Essig» i Hindelang. Førsteklasses innredet hus med rolig beliggenhet ved solfylt fjellskrent. Halvpensjon: 6,—
- 12) «Wildparkhotel» i Alterschrofen ved Füssen. I nærheten kongeslottene Neuschwanstein og Hohenschwangau 9,—
- 13) Hus «Berghof» i Lenggries (700 m.o.h.), beliggende i vakkert landskap på en solfylt bakke i utkanten av stedet. Mulighet også for innlosjering privat 9,25
- 14) Hus «Zum Hirschberg» i Scharling ved Tegernsee. Pensjonat i den stilen man har på høyfjellet i Oberbayern 8,50
- 15) Hus «Nandlhof» i Aschau. Førsteklasses pensjonat ved foten av Kampenwand (1670 m.o.h.). Halvpensjon 6,50
- 16) Gjestgiveri «Zum Bergwirt» i Taching am See (Waging stasjon). Rolig beliggenhet med fin utsikt på Alpene. Bademulighet i en av de varmeste innsjøer i Bayern 7,50
- 17) «Wandberghütte» i Geigelstein området. Ved foten av Wandberg (1455 m) sør for Hohenaschau, på østerriksk område. Utmerket utgangspunkt for fjellture. Innlosjering i værelser og fellesrom. Ekstrabuss fra Rosenheim til Huben og tilbake; fra Huben ca. 3 timers oppstigning. Opphold i 1 eller 2 uker 4,50
- 18) Gjestgiverier «Zur Brücke» og «Zum Hofwirt» i Hals ved Passau i det romantiske Ilztal. Gunstig bademulighet. Innlosjering i utvalgte privathus 6,25
- 19) «Berggasthof Asbach» i Asbach ved Drachelsried. Sommeroppholdssted med rolig beliggenhet på sydsiden av fjellet Frath med herlig utsikt 8,25
- 20) Storgård «Eschlsaign» ved Arrach (800 m.o.h.). Meget rolig beliggenhet midt i store skoger på Kaitersberg. Utgangspunkt for mange turer (Arber, Osser) 7,50

- 21) Hus «Bach» i Pielenhofen ved elven Naab. Moderne pensjonat. Gunstig bademulighet 6,25

Pensjonsprisen gjelder i de egne Siemens hjem såvel som i «Vertragsheime» for både Siemens ansatte og deres familiemedlemmer.

Oppholdstiden er som regel i alle hjem 2 uker. Tilreisen finner sted på lørdagene, avreisen på fredag eller lørdag.

Søknad kan som tidligere nevnt sendes til:

Siemens & Halske AG
Siemens-Schuckertwerke AG
Sozialpolitische Abteilung
852 Erlangen
Postfach
VEST-TYSKLAND

Sløyf avslapningspausen – løp heller i trapper!

Dr. med. Kåre Rodahl har i tyve år vært leder for et idretts- og arbeidsfysiologisk forskningssenter i Amerika og her er et lite utdrag av hans tale på Nordisk Gymnastikklærerkongress:

Livet er en meget farlig ting. Det er faktisk ingen som kommer fra det med livet. For å få menneskeorganismen til å trives mest mulig, må man mosjone. Her er noen treningsforslag:

Gi latteren alle sjanser. Le så De rister. Det styrker mave- og brystmuskulaturen bedre enn noe annet. For ikke å snakke om hva det har å si for fordøyelsen. Etter middagen skal det være morsomme taler. Triste ord i en sådan stund er helsefarlig.

Sløyf den daglige slapp-av-pause. Den er mer eller mindre bortkastet. Løp heller opp og ned i trappene. Det vil i løpet av ganske få uker øke Deres arbeidskapasitet, uansett hva slags arbeid De har.

Skaff Dem et hoppetau. Det er påviselig det beste innendørs mosjonsapparat. Hopp i ett minutt, ta pause i to. Gjenta serie fem ganger. Det skulle bli 15 minutter. Hoppingen må drives såpass at De blir anpusten og pulsen kommer over 120 slag i minuttet.

Ørkenen og dens klima

Ørkenen er et land som ikke er helt regnløst, som så mange tror, men hvor det regner lite, meget sjeldent og svært uregelmessig. Planteveksten er derfor redusert til praktisk talt ingenting.

Ørknene er altså en funksjon av klimaet, hvor et bestemt element, nemlig tørrheten, har tatt overhånd. Den mest kjente er Sahara — uten sammenlikning verdens største og også den som er mest undersøkt.

I Afrika finnes det også ørkner mot sør, nemlig Namib og til dels Kalahari. Som en fortsettelse av Sahara mot øst finnes i Asia, Arabia, Syria, Tibet, Øst-Turkestan og Gobi. I den nye verden finner vi ørkner i det vestlige U.S.A. og Meksiko, samt i Sør-Amerika, nemlig Atacamba langs Stillehavet (Peru, Chile).

Det meste av Vest-Australia er også ørken. Ved å se på et kart over jorden med inntegnede ørkner, legger man straks merke til, at de på vestsiden av fastlandene går helt ut til havet på grensen mellom Tropene og Subtropene, noe som virker forbausende på menigmann.

Det er enkelt å forstå når en kjenner forholdene i havet. Det går nemlig langs kysten kalde havstrømmer mot Ekvator og her finnes det kaldt, oppstigende bunnvann. Dette forhindrer dannelsen av lave lufttrykk — Minima — like utenfor kystene. Det bevirker også at vinden som blåser fra havet mot land på veien av det kalde havstrømsbelte avkjøles så sterkt, at luften mister sin fuktighet så vinden er tørr innen den når land.

På østsiden av fastlandene finnes aldri ørkner, fordi at her blåser om sommeren: Monsunvindene fra havet.

Det har vært planer oppe om å grave kanaler fra Middelhavet og Atlanterhavet inn i Sahara. For lenge siden er disse planene oppgitt. For man ble klar over at de områder som ligger under havets overflate er ubetydelige. En stor del av Sahara ligger 500—600 m over havet, og over dette hever Ahaggarfjellene seg til 3000 meter. Tibesti til 3300 meter.

Noe lignende gjelder også andre ørkner. Tibet ligger 4000—4500 m, mens Randfjellene når 7000—8000 m.

Men hvorledes kunne en da tidligere komme på den tanken at Sahara var et uttørret hav? Jo, for det første fordi det finnes områder som ligger lavere enn havets overflate. F. eks. sør for Tunis og vest for Egypt.

Så var det jordens saltholdighet og enkelte steder stammet sanden fra havet. Undersøker en fjellartene i Sahara, viser det seg at en stor del av dem går helt tilbake til jordens urtid og oldtid, og at de i sistnevnte periode ble «foldet» i været til mektige fjellkjeder, millioner av år før Alpene og Pyreneene, Atlasfjellene og Himalaya ble dannet.

Andre steder igjen kan en finne lag av sandstein og kalkstein som også stammer fra oldtiden. Men de høyeste partier, Ahaggar, Air, Tibesti, ja, alt som plutselig umotivert hever seg over sandslettene, består av yngre tertiære og kvartære vulkanske dannelser. Ahaggarfjellene består av basalt og Fonolit.

Nå skal vi se litt på klimaet, som er av fundamental betydning for forståelsen av ørkennaturen, da det jo er klimaet som gjør visse landstrekninger til ørkner.

Her støter vi på visse vanskeligheter, for sammen med polaregnene hører ørkenen til de minst kjente deler av jorden. Først i den senere tid har en fått meteorologiske stasjoner, men de ligger for det første svært spredt, og de passes dårlig. Men etter hvert har en da noenlunde sikre opplysninger. For i Ouargla — en oase i det nordlige Sahara — angis som gjennomsnittstemperatur for januar (det er den kaldeste måned) 15,5°. For juli, den varmeste måned, 33,9°, mens nedbøren for et helt år bare er 10,7 mm.

Lufttemperaturen kan i Sahara i sommertiden stige til 50° eller mer om dagen — for In Salah angis den til 52°.

På en uke stiger temperaturen i sanden til 70°

og også mer, da blir det så varmt at en umulig kan gå med bare ben i sanden og heller ikke legge seg ned i den.

Om vinteren er det ikke sjelden at vann som har stått i spann er frosset om morgenen. I de høyere-liggende ørkner er vinteren temmelig kald. Selv på et døgn kan temperaturforskjellen være på 30°. Og temperaturovergangen fra dag til natt skjer så fort at fjellene ikke tåler det. De sprenges ofte i stykker og blir til slutt til sand, og derfra er det — og ikke fra havet — at det meste av Saharas sand stammer. Det høres som kanonskudd når dette skjer.

Vinden kan ofte blåse med stor voldsomhet i Sahara. Sanden fyker da høyt i været, det er meget ubehagelig, men at slike sandstormer kan begrave hele karavaner høres ikke alltid like troverdig ut.

Når sanden føres av sted av vinden, eroderer det i fjellene og steinene. Da det alltid er mest sand i luften i nærheten av jorden, er vindens, dvs. sandens, erosjonskraft størst her. Enhver som kjenner ørknen vet dette, idet sandfluktens ubehageligheter blir mindre straks man kommer opp på en kamelrygg. Det er også grunnen til at mange av fjellene i ørknen ligner paddehatter.

Elver i alminnelig forstand finnes ikke i ørknen. Elvedalene, de såkalte Oudeer eller Vadier, er uttørret. De stammer formodentlig helt fra en tid som ble kalt Pluvialtiden (svarer til istiden i Europa). Det hender at det kommer et regnskyll, selv om det kan gå 10—12 år mellom regnskyllene. Da blir Oudeen omdannet til vannflom, som river alt med seg. Stakkars den karavanen som da har slått leir ved slikt elveleie og ikke kommer seg vekk i tide.

Det kan til og med bli oversvømmelser. Der Stuart holdt på å dø av tørst, var MacKinley ved å drukne noen år senere. (I Australia.)

Vannet forsvinner hurtig, dels fordampes det og noe trekkes jorden til seg.

Men slikt vann er udrikkelig da jordens saltholdighet straks oppløser seg.

Det høres i grunnen rart ut at det er noe som heter ørkenflora.

Men det er planter i ørknen. For å unndra seg solens altfor sterke stråler benytter disse plantene seg av de forskjellige midler. De har lange, kraftige røtter som er bestemt til å suge fuktigheten opp fra jorden fra meget store dybder. Ved Suezkanalens utgravning fant en levende røtter, tross at det ikke var planter å se i nærheten. Plantene forminsker også vannfordampningen ved å ha små blader, ofte bare en torne. Eller de har hygroskopisk hårbekledning, som oppsuger atmosfærens fuktighet,

eller de er dekket av voks eller harpiks, som nedsetter vannfordampningen. Til å verne seg mot plan- teetende dyr har de giftstoffer i seg. Dessuten utgår det fra enkelte planter slik stank at selv kamelene hurtigst mulig fjerner seg fra dem.

Ørkenplantene får derfor et grågrønt, visst ut- seende og ligner alle sammen mer eller mindre hverandre, selv om de ikke hører til samme plante- familie.

Da fuktigheten er så liten krever hver plante stor plass og de står langt fra hverandre. Det er mange steder hvor det absolutt ikke finnes planter og slike strekninger kalles i Sahara for Tanezrouft.

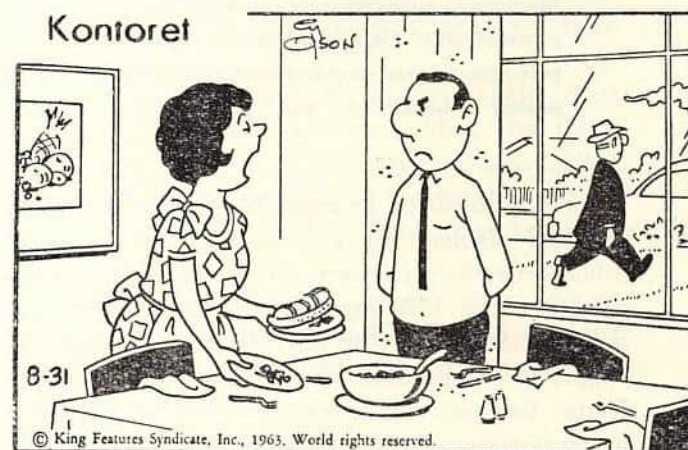
Jordbunnen i ørknen er ikke egentlig ufrukt- bar. Den inneholder store mengder av salter som plantene har bruk for, men i uoppløst form. Der det kan skaffes vann, viser det seg også i sterk grad. Der oppstår det oaser som har hjulpet tusener av mennesker. De fleste oaser finnes derfor ved foten av fjellene.

En løve ville snart omkomme i ørknen, men i nærheten av oaser er det gazeller, antiloper, ørken- harer og ørkenrev. Og også giftslanger og skorpion- ner. I oasene er det alltid en masse med fluer.

Men ørknen må en regne for å være menneskets fiende og den har alltid vært en hindring for høye- re kulturers framgang.

ek.

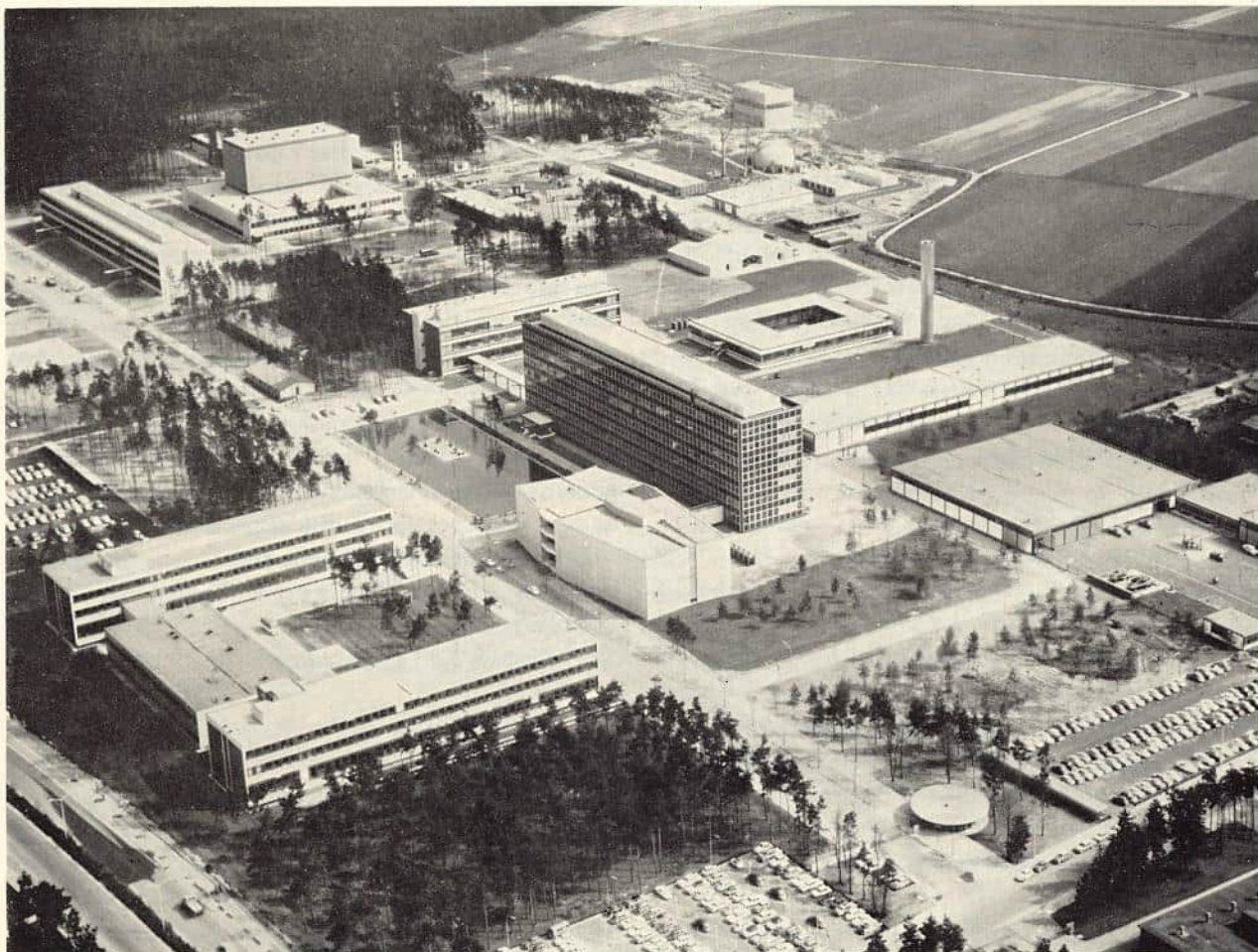
Menneskenes misnøye med livet er ofte bare et utslag av deres misnøye — med seg selv.

Lapskausen var helt deilig, og dessuten ville det vært rene galskapen om vi hadde gitt sjefen inntrykk av at vi hadde råd til noe bedre.

Siemens har bygget

en forskningsby for sterkstrøm

Siemens-Schuckertwerke's institutt for utvikling og forskning. I en åpen byggemåte er byggene for fysikk, plasmafysikk, kjemi, radiokjemi og reaktorutvikling plassert. Dette forskningssentrum er det største privatfinansierte sterkstrømtekniske institutt i Europa. Området er 350 000 kvadratmeter, og 1500 mennesker er beskjeftiget her.

I universitetsbyen Erlangen ble det på kun 4 års byggetid etablert det nye sentrum for Siemens-Schuckertwerke's institutt for utvikling og forskning. Mer enn 1500 mennesker arbeider på et område på 350 000 m², og selve forskningssentret ble bygget for en kostnad på nesten 180 millioner kr. Dette, Europas største private forskningssentrum for sterkstrømsteknikk, ble innviet 26. mai 1965.

Etter krigen ble det pålagt Tyskland en sterk begrensning for både forskning og utvikling. Også i 1955, etter at det ble løst litt på denne begrens-

ning, lå Vest-Tysklands industriforskning meget tilbake i forhold til utlandet, idet pengemidler fra det offentlige også var meget begrenset. Trass i disse vanskeligheter har tyske ingeniører og vitenskapsmenn nå igjen oppnådd de store industrilandenes forskningsnivå, og de har til og med på mange områder ydet helt nye, egne bidrag.

Siemenskonsernet beskjeftiger for tiden 15 000 mennesker i forskning og utvikling. Deres arbeide krever årlig en sum på ca. 720 millioner kr., d.v.s. ca. 3 100 000,— kr. hver eneste virkedag. En slik

innsats må til for at det skal være mulig å konkurrere med de utenlandske mammutkonserner.

I etterkrigsårene var medarbeiderne spredt i laboratorier over hele landet, ofte plasert i provisoriske bygninger. Det var da påkrevet å samle medarbeiderne og gi dem den mest moderne utrustning, da resultatene i den moderne teknikk mer og mer er avhengig av et intimt samarbeide innen de forskjellige vitenskapsgrener.

Forskningsarbeidet i Erlangen ligger på sterkstrømteknikkens vide felt, og en teknikk som over alt på kloden befinner seg i en stormende utvikling. Selv fagfolk er ikke i stand til å definere og overskue denne utviklings konsekvenser og følgervirkninger. De allerede utviklede byggestener i elektroteknikken, Dioder og Thyristorer, er tekniske prestasjoner som man ikke våget å forestille seg selv for bare en kort tid siden. Supraledninger, magnetohydrodynamiske generatorer og brennstoffceller er begrep i sterkstrømteknikken av i morgen — og for legfolk i dag helt uforståelige ting. I dag arbeider grunnlagsforskning og utvikling med dem, med deres problemer og muligheter. I forsknings- og utviklingslaboratoriene i Erlangen, i bygningene for fysikk, plasmafysikk, kjemi, radiokjemi og reaktorutvikling arbeider omtrent 1500 mennesker. Ca. 40% av funksjonærene er vitenskapsmenn eller sivilingeniører fra universiteter og tekniske høyskoler, og blant dem mange som er internasjonalt kjente vitenskapsmenn. 1/5 av funksjonærene har gått på ingeniørskoler, og den resterende del omfatter elektroassistenter, teknikere og laboranter som har fått sin utdannelse enten i Siemens-konsernet eller på fagskoler.

Hovedledelsen har professor dr. Goeschel, og forskningslaboratoriets ansvarlige leder er prof. dr. Welker. Prof. dr. Hartel er utviklingslaboratoriets sjef og prof. dr. Finkelnburg sjef for reaktorutviklingen.

Naturligvis utveksler man erfaringer med Siemens-konsernets øvrige laboratorier og med konstruksjonsavdelingene, samt med andre firmaers og institutters forskningssteder. Dessuten har man en nær kontakt med høyskoler i inn- og utlandet. Arkitekt Hans Maurer (München) har utarbeidet planene for dette forskningssentrum i åpen byggemåte, og i umiddelbar nærhet av dette sentrum bygges for tiden det tekniske fakultet for universitetet Erlangen-Nürnberg.

Direktørene T. Dehli Jemtland og Thorvald Selmer, var tilstede ved den høytidelige åpning av forskningslaboratoriet.

Natt

ved Trolltjern

Trolltjern ligger langt fra alfarveien og temmelig ensomt og kronglete til, men av og til tar jeg en tur dit lørdagskvelden for tryta biter så gromt der. Det er noe selsomt ved dette vannet langt inne i skogen. Langs stranden vokser langt siv som suser og synger i stille netter, og krokete bjørk og halv-råtna osper speiler seg i tjernets sotglans. Især i disse mørke sensommernettene er det litt nifst å ligge i telt der, men så snart demringen glir over gran-spyddene på åskammen våkner all naturen til liv. Og da biter tryta, og det hender at jeg får en aurekult også.

Det er nok litt ufsent med de såre nattelydene her langt inne i marka når mørket knuger skog og fjell i kald uhygge og skremte fugler flakser opp i krattene og flykter opp med hese skrik.

Ellers er det stilt. Bare noen ørsmå surklende lyder fra tjernet der det pusler med småbølger mot stein og tre. Jeg kan kripe ut fra teltet og skue tause stjerner på uendelighetens natthimmel, og sette meg på en stein og lytte til sus i tunge graner. Da føler jeg en svak kriblen i bringen ved denne store ensomheten. Kanskje knaker det i noe kvas fra et dyr som lister seg over rabbene, eller skriker en ugle i det fjerne.

Men natten er min egen. En rar følelse av forlatthet betar meg og vannet glimter svart og øde og dufter av rå kjølighet. Det er noe eiendommelig ved dette tjernet. Noe trolsk stemningsfullt som av og til får meg til å fryse, men som alltid har den samme dragende makt over meg.

Når jeg har sittet der en stund og sett bålet slukke, går jeg inn i teltet igjen, og sover noen timer i dyp ro.

Når nattemørket viker, får jeg liv i bålet igjen og henger svart kaffekjele over ilden. Det freser når den koker over og ingenting er som glohet kaffe en sensommormorgen når solen får mo og myr til å rødme og skodden fordamper langsmed åsene.

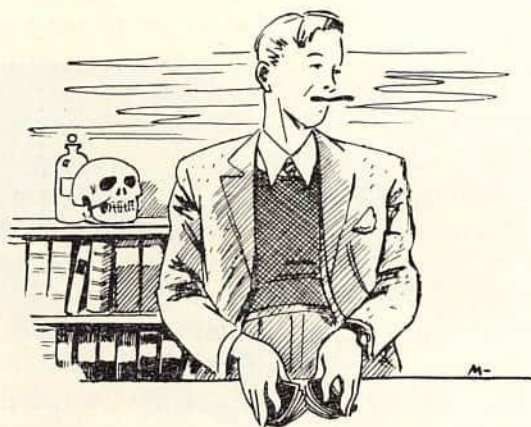
Da er det deilig å strekke seg godt etter morgenkaffen og se solen blø på dusblå himmel og snart glir gylne streker over Trolltjern og nattens hemmelige uhygge er glemt.

Og jeg hiver ut snøret etter tryta.

ek.

Fra «Familien Iversen ved bridgebordet»

Av R. Halle - 1945

Einar studerte medisin — ellers spilte han kort.

Einar Iversen studerte medisin, og spilte kort forøvrig. (Når han da ikke var opptatt av en eller annen pike, hvilket også kunne hende.)

Som student var han nærmest middelmådig, men som kortspiller hadde han evner som få. «Det har han etter meg,» pleide majoren å si.

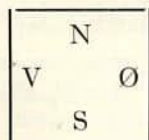
Giver: Syd. Faresone: Øst—Vest.

Bibbi

♠ Kn 10 8 5 4
♥ Ess K
♦ Kn 3
♣ D 7 4 2

Charlotte

♠ D 3
♥ 10 9 8
♦ 7 5 4 3
♦ Ess
♣ Ess 9 3

Majoren

♠ Ingen
♥ 6 2
♦ K 9 8 7
♦ 6 5 4 2
♣ Kn 10 8

Einar

♠ Ess K 9 7 6 2
♥ D Kn
♦ D 10
♣ K 6 5

Meldingene:

Syd	Vest	Nord	Øst
1 sp	2 hj	3 sp	4 ru
4 sp	Pass rundt.		

Charlotte spilte ut ruter Ess og skiftet til hjerter. Einar likte seg ikke: 2 rutertapere og 2 kløvertapere, det så alt annet enn lovende ut. Imidlertid stakk han med hjerter K og spilte spar Ess, moren fulgte, faren viste renons. Nå kom en hjerter til, og så en trumf fra bordet. Til alminnelig forbauselse la Einar en *liten* fra egen hånd. Han er sikkert i bakrus igjen, tenkte Bibbi, som visste av bitter erfaring at «slip of the hand» hos Einar var det sikreste kjennetegn på dagen derpå.

— Skal jeg ha det stikket, kom det fra Charlotte, som aldri likte å ta imot nådegaver.

— Bare ta det inn, sa major Iversen, — bordet fanger.

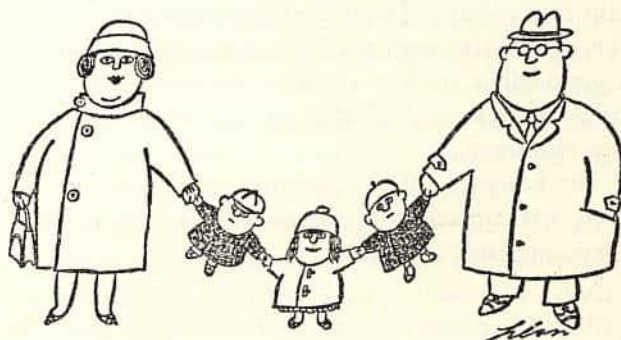
Moren tok inn stikket for damen, og spilte kløver, da hun visste at hjerter ville være til dobbelt renons. Einar lot kløveren gå til kongen, og fortsatte fargen. Nå var det det samme om Charlotte brukte esset eller ikke; hun og majoren kunne bare få et kløverstikk, idet Einar fikk kastet sin siste ruter på bordets fjerde kløver.

— Du fikk godspilt kløveren hans, sa majoren skarpt.

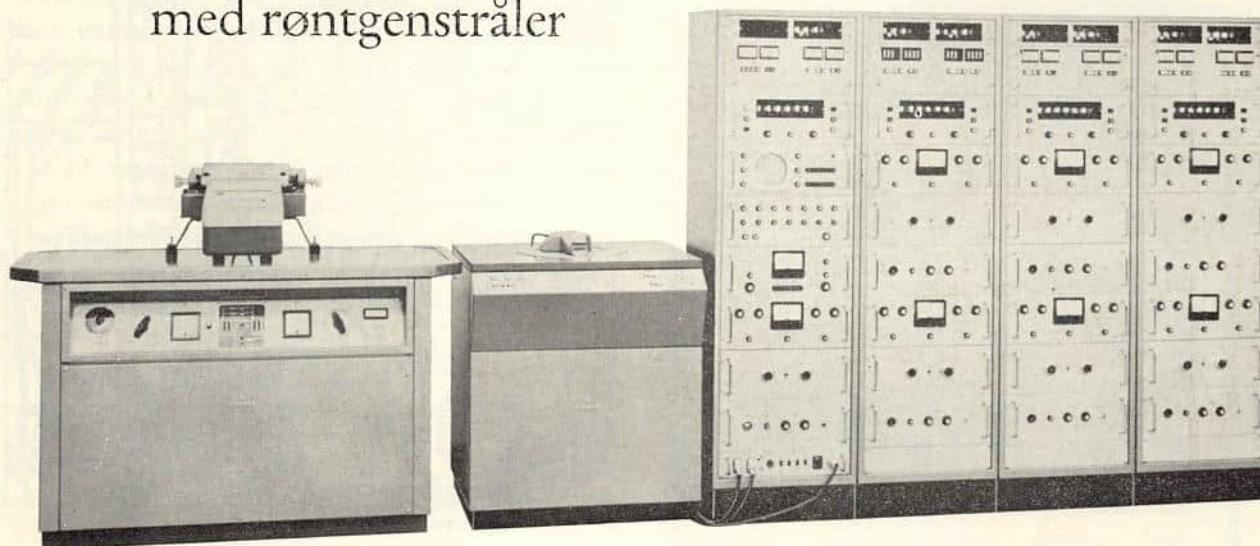
— Det er det samme hva mor gjør, sa Bibbi, spiller hun hjerter til dobbelt renons, kaster Einar en kløver på egen hånd og godspiller også da den fjerde kløver på bordet. Kontrakten kan ikke betes, slik som Einar spiller.

— Jo, den kan betes, sa Einar, — hvis mor kaster spar D på esset første gang.

— Ja, hvorfor gjorde du ikke det, mor, sa major Iversen, nå må du sannelig prøve å være litt våken.

Kjemisk analyse og materialundersøkelse med røntgenstråler

Flerkanal-spektrometer MRS 1 for automatisk kjemisk analyse

Vi er i våre dager vitne til en tiltagende automatisering i bedriftene, og det er betegnende at tiden vi lever i blir kalt automatiseringens tidsalder. Betingelsen for et høyverdig sluttprodukt er at en ikke overlater noe til tilfeldighetene, og det som kjenne-tegner en moderne produksjonsprosess er en utstrakt kontroll og overvåking. På grunnlag av målinger og analyser av prosessen er det mulig å styre eller regulere produksjonsforløpet. Feil blir hurtig oppdaget og korrigert i tide før det oppstår mengder med mindreverdige produkter. Dette stiller store krav til måle- og analysemetodene, som må være både nøyaktige og hurtige.

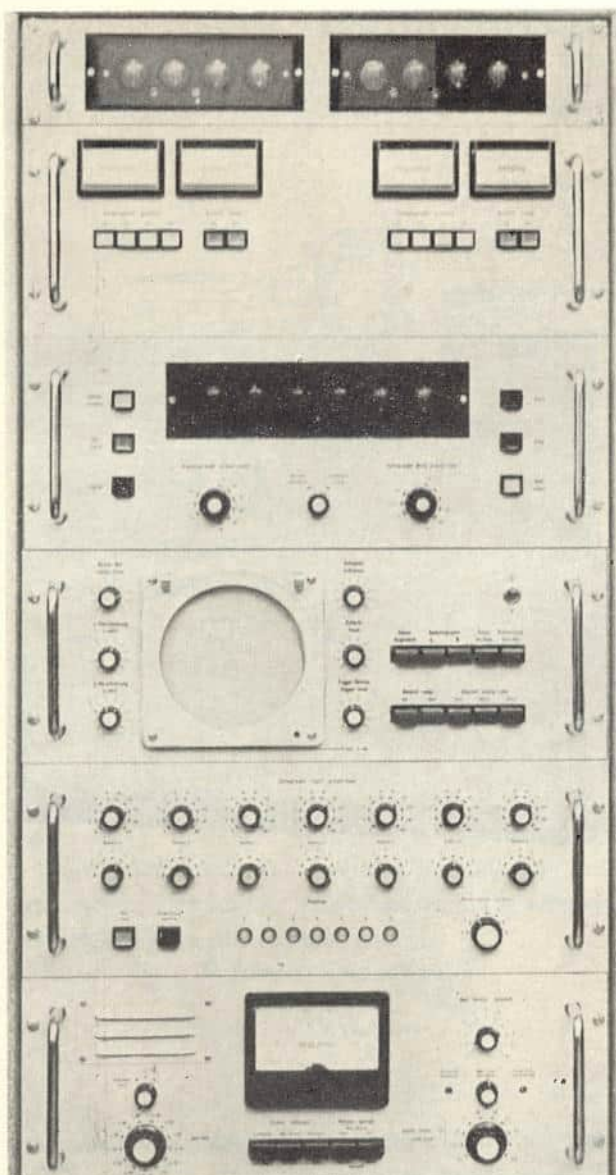
Analyse av materialers kjemiske sammensetning og struktur inngår som en viktig rutineundersøkelse i mange industrigrener. Først skal råvarene analyseres og kontrolleres; under prosessforløpet blir det tatt prøver for analyse, og til slutt blir det ferdige produktet undersøkt. En industribedrift kan daglig ha flere hundre prøver å analysere. Vanlig våt kjemisk analyse er ofte for tidkrevende og dårlig

egnet for slike rutineanalyser, og de fleste kjemikere vil ønske seg en automat for dette arbeidet. Andre analyser som f. eks. molekylenes strukturelle oppbygning lar seg ikke undersøke med vanlige kjemiske metoder.

Røntgenspektrometret og røntgendiffraktometret er moderne måleinstrumenter for hurtig og nøyaktig kjemisk analyse, og for undersøkelse av materialers strukturelle oppbygning.

Målemetodene

I et røntgenspektrometer lar vi prøven som skal analyseres bestråles med en intensiv røntgenstråle. Prøven vil da selv sende ut såkalte sekundære røntgenstråler, og ved å måle disse kan vi bestemme prøvens kjemiske sammensetning. Røntgenstrålene er elektromagnetiske bølger som f. eks. radiobølgene, men med meget kort bølgelengde. Ved å måle bølgelengdene til de sekundære røntgenstrålene er det mulig å si hvilke kjemiske elementer som er

Kontroll- og regneenhet til Flerkanal-spektrometret MRS 1.

representert i prøven. Intensiteten til de sekundære røntgenstrålene er avhengige av hvor utbredt elementene er. Ved å måle disse kan vi bestemme prøvens prosentvise sammensetning.

De sekundære røntgenstrålene som har forskjellige bølgelengder, og som stammer fra forskjellige kjemiske elementer, blir skilt fra hverandre ved hjelp av et analysatorkrystall. Når de sekundære røntgenstrålene faller inn mot analysatorkrystallet blir de avbøyd i vinkler avhengig av bølgelengden. Plaserer vi analysatorkrystallet i sentrum av en sirkel, kan vi langs sirkelperiferien måle intensiteten til de såkalte røntgen-spektrallinjene som stammer fra de kjemiske elementene som prøven inneholder.

Intensiteten til røntgenspektrallinjene blir målt med en strålingsdetektor for radioaktiv stråling tilkopledd en strålingsmåleplass. Detektoren kan vi

føre langs periferien av sirkelen og måle intensiteten til røntgen-spektrallinjene etter hverandre. Dette måleprinsippet benytter Sekvens-spektrometret SRS 1.

Flerkanal-spektrometret MRS 1 har en strålingsdetektor med tilhørende målekanal for hvert element som skal analyseres.

Røntgendiffraktometret blir benyttet ved undersøkelse av materialers strukturelle sammensetning og har en annen oppbygning enn røntgenspektrometret. Prøven blir bestrålt med røntgenstråler med en bestemt bølgelengde. Vi har ikke noe analysatorkrystall, men består prøven av materiale med forskjellige krystallstrukturer, vil hver krystallstruktur gi avbøyning i definerte vinkelretninger. Et automatisk enkrytall-diffraktometer bestemmer oppbygningen og atomavstandene i enkeltkrystaller.

Praktisk anvendelse

Måleutrustningen for røntgenanalyse består av tre enheter:

1. Høyspenningsgeneratoren.
2. Spektrometret, diffraktometret.
3. Detektoren, strålingsmåleenhetene og regneenheten.

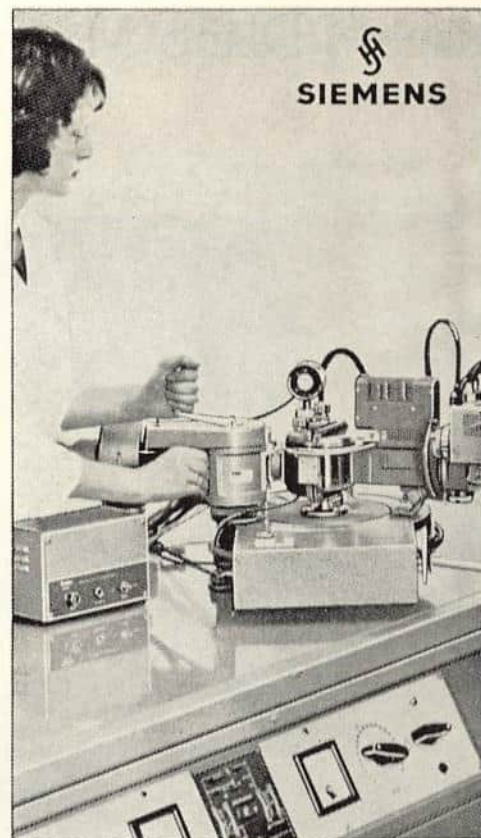
Det kombinerte spektrometret og diffraktometret Kristalloflex 4 har to røntgenrør med tilhørende arbeidsplasser for spektroskopi- og diffraksjonsundersøkelser. Utrustningen blir manuelt betjent, har en strålingsmåleplass og er godt egnet for vitenskapelige laboratorier fordi utrustningen lett kan utbygges med spesialapparat.

Sekvens-spektrometret SRS 1 er bedre egnet for rutineanalyser fordi innstillingen skjer delvis automatisk. Sekvens-spektrometret SRS 1 har bare en målekanal, og hvert av de kjemiske elementene blir målt etter hverandre. Innstillingen av gunstigste detektor, analysatorkrystall og vinkel skjer fra et frontpanel. Sekvens-spektrometret kan også suppleres med programstyring for automatisk drift. Der hvor tidsfaktoren spiller mindre rolle og mange forskjellige prøver skal analyseres, er sekvens-spektrometret godt egnet.

Flerkanal-spektrometret MRS 1 har syv separate målekanaler for analyse av syv elementer samtidig. Hver målekanal lar seg derfor optimalt innstille til bølgelengden for røntgenstrålene som skal måles. Dette garanterer høyeste nøyaktighet. Intensitetsmålingen skjer samtidig for alle elementene og en oppnår korteste analysetid. En analyse tar fra 0.5 til 2.0 minutter med Flerkanal-spektrometret MRS

I gamle dager gikk det slik for seg.

Spektrometer til krystalloflex 4.

1, som er godt egnet til kontroll av industriprosesser. Regneenheten regner automatisk ut den prosentvise kjemiske sammensetningen.

Røntgenanalyse finner i dag anvendelse innen mange industrigrener, og her kan nevnes:

1. Sortering og kontroll av stålqualiteter hos større forbrukere som bilfabrikker, skipsverk, turbinprodusenter o. l.
2. Kjemisk analyse innen metallurgisk og kjemisk industri.
3. Kontroll av utført overflatebehandling og herding av maskindeler.

4. Kontroll av mekaniske spenninger i flyskrog eller sveisesømmer.

5. Dosering og sortering av plaststoffer.

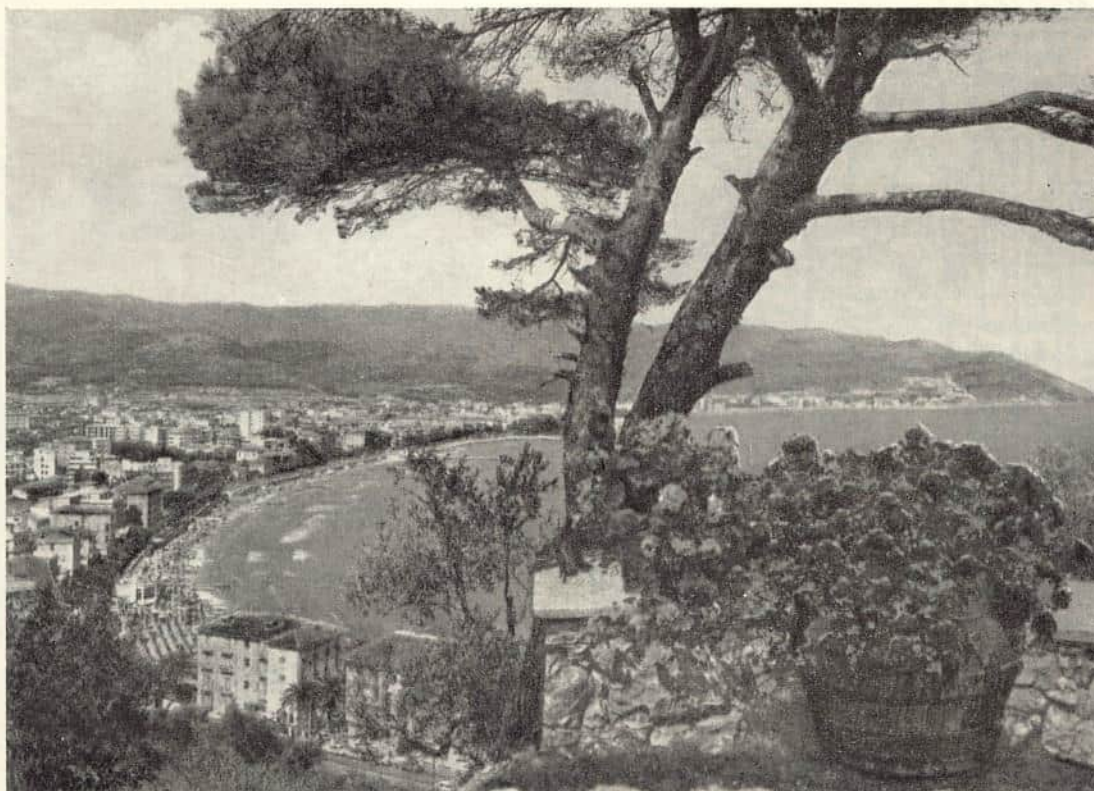
Røntgenanalysemetodene vil i fremtiden få stadig større anvendelse for rutineanalyser som ikke lar seg utføre rasjonelt på annen måte. Kjemikere vil det fortsatt bli stort behov for, fordi røntgenanalysemetodene er relative og baserer seg på kjemisk analyserte standardprøver. Her som i andre grener av industrien avlaster automatene menneskene for rutinearbeidet, mens det blir større behov for høyverdig teknisk arbeidskraft.

I en skotsk avis ser vi at en engelskmann har rykket inn en annonse med anbefaling av sin nyopprettede nudistleir. Annonsen har vakt endel forargelse og adskillig oppmerksomhet. Forargelse — ikke fordi det gjelder en nakenkoloni — men fordi engelskmannen spiller på halvt injurierende strenger, heter det. I annonsen fremheves det at nettopp skottene burde benytte seg av denne nudistleiren «for å kunne tilbringe en hel ferie uten noengang å stikke hånden i lommen».

— Hør her, sa den unge fruen til sin mann, du ser så bekymret ut. Du vet da vel at nå vi er gifte er det ikke dine bekymringer og dine vanskeligheter, men *våre*. Hva er det så som feiler deg?

— Vel, sa den unge og likeså nygifte mann, når du tar det på den måten skal jeg gjerne fortelle deg det. Vi har fått et brev fra en pike i Holmestrand som sier at hun skal ha et barn med oss.

Soldager i Diano Marina

Vi glir langsomt mellom strømmen av dovne turister på Strandpromenaden i Diano Marina i blendende solskinn, mens skumblått Middelhav blåner så langt vi kan se. Bare for noen timer siden suste vi over snøhvite alper — og ble våte i øynene av å se snøklede fjell som minte om det deilige, men skamløse Sommer-Norge, som forlengst har glemt at sommeren skal være varm og god.

Her går de som aldri før har kunnet få oppleve syden. Vanlige mennesker, med alminnelig lønn og skattetrekk, briter, dansker, svensker og selvsagt massevis av tyskere. De siste parkerer sine blanke, skinnende biler, og er sikkert mere beslått en Tjærborgprestreisende.

Men gatene, havet, butikkene, fortauskaféene, barene og stranda er for alle som har 32 kroner å betale for et par strandstoler i 14 dager. Og det salte vannet med 23 grader pluss slikker såvel de pengesterke kroppene som de mindre bemidlede kroppene. Det gjør ingen forskjell. Unge, slanke damer

med en ytterst fattig bikini skrever over oss med lange ben, der vi ligger utstrakt i solen i den glødende sanden. Det er såvidt vi gidder kikke opp, hvis ikke jenta er riktig lekker.

Hjemme er det regn og kaldt. Her er det 30 grader pluss, med sval bris fra havet. Oppover åssidene vi ser er det dyngervis av blomster i alle farger. Svære åkrer av nelliker som duver i vinden, og palmealléen inne på promenaden, sammen med appelsintrærne, synger rart og underlig i vinden.

Slaraffenliv dagen og natten lang. Vi hiver oss ut i bølger som nesten er lunkne, og gurgler oss i saltvannet, og tenker samtidig på vannet i Oslofjorden for å gjøre gleden ennå større.

Sum av alle slags tungemål. Små, smekre italienske damer smiler oss imøte, og går yndig forbi oss på verdens minste føtter, og sola brenner og hjemme i Norge er det kaldt.

Det hender så mangt av små ting her. Etter lunsjen f. eks. å sitte på den vanlige baren og drik-

ke kaffe og bli venner med alle sammen som sitter der i siestaen og spiller kort og kjegler. Politimannen i den vakre hvite uniformen, som lot sigaren vi ga ham, gå rundt til alle sammen, og ble venn med oss for livet. Så han at vi skulle over gaten, stanset han trafikken og ropte — Amingo, Amingo, og laget vei for oss. Iskremselgeren som dro oss inn på baren for å spandere vin på oss, og som hadde forklømmen på magen full av sedler etter dagens salg. De ivrige fotografene som aldri lot oss i fred. Sangeren på Corso Roma som sang noe ala Caruso, og hvor de halvgamle engelske missene sto på gaten og tral-let med, med blanke øyne og skrek og bar seg som gale kyllinger.

Sigøynersken som gikk i lånt omstendighetskjole med to unger på armen og svarte øyne, og tagg. Opptoget av de hvitkledte konfirmanter på gaten, med åtte prester foran. Den sørgmodige pateren i svart kappe som hver dag satt på baren og drakk vin, og som så på oss med kloke øyne som sa: Jeg er da et menneske jeg også.

Solen som gikk ned i havet. Stjernene på mørkeblå himmel, unge par i stille hvisking i sidegatene.

Syden. Palmer. Blått hav. Utenfor tiden, for hvem bryr seg om klokken en slik stund. Stupende svaler over tak fulle av fjernsynsmaster. Men sol, sol og atter sol.

Bare kanskje en ørliten lengsel etter svale skoger med tungsindige graner i Nordmarkas eventyrrike.

E. K.

BIBLIOTEKET

Nye bøker

- DK 621.3 Lynavlederanlegg, Norsk Brannvernforening.
- DK 621.393 Lehrbuch der Hochfrequenztechnik.
- DK 05 Directory of industries and exports 1965. Norges Industriforbund, Norges Eksportråd.
- DK 621.395 Einführung in die Fernsprechtechnik.
- DK 657 Håndbok i skatterett og ligning.
- DK 35 Arbeidervernloven med kommentarer.
- DK 380.13 Psychologische Marktanalyse.

STOFF

til neste nummer av avisen må sendes redaktøren innen 1.11.65. Vennligst overhold innleveringsfristen.

DISIPLIN

Enten man liker ordet — og begrepet — disiplin eller ikke, er denne artikkelen så positiv i sin uttryksform, at den bør ha noe å si til alle.

Disiplin er et ord vi ser på med en viss skepsis her i landet. Enkelte har lett for å forbinde det med noe grått og kjedelig, andre med blind lydighet og nærmest underkastelse.

I en tid som vår, der vi mer og mer er avhengig av samarbeide og teamwork, er det på tide at ordet disiplin igjen kommer til heder og verdighet, og da ikke som et tvangsbegrep, men som et tillitsbegrep.

Disiplin, det er å vite hva en skal gjøre — og så gjøre det! Det er evnen til å innordne seg vedtatte regler og avtaler, skrevne og uskrevne lover. Alt arbeide har sine spilleregler og de må følges uten sutring eller misnøye. Disiplin er en moralsk kvalitet hos menneskene.

Det er uomgjengelig nødvendig med disiplin på en arbeidsplass og ellers i livet er også disiplinen ikke til å komme utenom om en selv skal trives og om en ikke skal bli en byrde for sine omgivelser.

Disiplin er ingen tyngende bør, men en sinnsinnstilling som er bestemmende for trivsel, omgjengelighet og effektivitet. Disiplinens styrke ligger ikke i å bli holdt frem i teori, men å bli vist i praksis. Enklest og smidigst skjer det uten at man så å si merker den. Hver mann gjør sin jobb og gjør det på beste måte. Det hele glir likesom av seg selv. Når innstillingen er disiplinert, blir arbeidet også velordnet.

Disiplinen er en motvekt mot blinde krav, misnøye og sjuskethet. Den innebærer visse krav til en selv, og først når man kan oppfylle disse, kan man sette krav til andre.

«Grå Bjørn»

Læreren fortalte sine meget unge elever på en pen måte om forplantningslæren og begynte med blomstene og biene.

Da han sluttet undervisningen ville han gjerne høre om elevene hadde fulgt med.

— Hør her, Ole, sa læreren, hvis du har hørt etter hva jeg har sagt kan du kanskje fortelle hvorfor katten til inspektøren skal ha unger.

Ole tenkte seg om en stund, men omsider sa han:

— Ja, katten er vel blitt stukket av en bi.

Mariner IV har Siemens senderrør

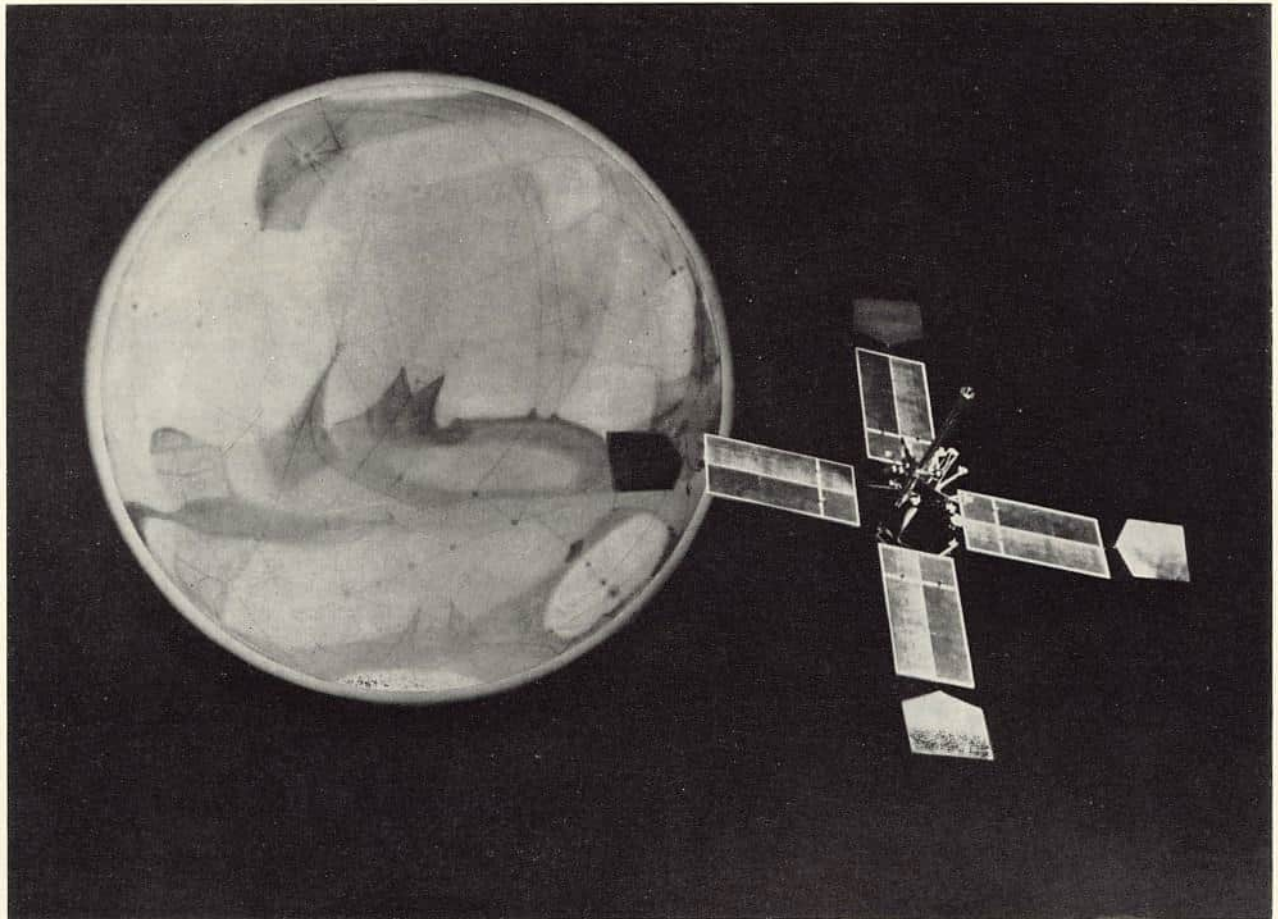

Foto: NTB.

Mars-sonden Mariner IV gjennomførte visse vitenskapelige målinger under sin interplanetariske flukt, foruten overføring av fotos av Mars-overflaten da sonden den 14. juli 1965 — etter 230 dagers flukt — befant seg nærmest planeten, etter å ha tilbakelagt 556 000 000 km. To sendere ombord, hvorav den ene var bestykket med et USA vandre-bølgerør og den andre med en SIEMENS skive-triode RH 7C-c, formidlet målerresultatene via bærefrekvensen 2300 Mp/s til jorden.

RH 7C-c er en rørtype med høyeste sikkerhetsgrad og lang levetid.

Mekanisk og elektrisk presisjon oppnåddes med en nøyaktig sliping av keramikkisolasjonen og ved at metalldelene ble forarbeidet med ekstra lave toleranser. Foruten krysspent gitter av 10 μm for-

gylt Wolframtråd hører en kapillarkatode (for-rådskatode) til de viktigste bestanddeler.

Ved frekvensen 2300 Mp/s avgir røret med 500 V anodespenning en effekt på 8—10 W, og virkningsgraden er ganske høy, nemlig 40%.

Støtsikkerheten er 200 ganger jordhastigheten og røret utholder en varig statisk hastighet på 14 g. (G = gravitasjonskonstanten).

Selve fremstillingsprosessen for RH 7C-c ble ekstra nøye overvåket, idet spesielle levetidsprøver under røntgenkontroll av de innvendige deler ble foretatt, hvorved en usedvanlig høy sikkerhetsgrad oppnåddes.

Imidlertid var det særlig et problem å bekjempe, nemlig mikroskopiske, små metall- og støvkorn som

heftet seg på overflaten til de indre delene i røret. Under drift på jorden ga disse ingen forstyrrelser, men ute i rommet — der tyngdekraften er opphevet — svedde partiklene fritt inne i røret og ble tiltrukket røranoden gjennom elektriske felt-/influensladninger. Ved meget små elektrodeavstander kan også kortslutninger opp-

RH 7 C-c

stå, så en omhyggelig produksjonsovervåking ved fjerning av uønskede partikler var en nødvendighet.

Senderen med SIEMENS-røret RH 7C-c har under flukten formidlet de nødvendige opplysninger i romsondens bane mot MARS.

Informasjonene fra MARS tok til da sonden befant seg 216 000 000 km fra jorden. Signalene bruker ca. 12 min. på vei til jorden og når frem med bare ca. $2 \cdot 10^{-18}$ W.

W. Ha.

Forkortelser – internasjonale organisasjoner

BENELUX	Økonomisk union mellom Belgia, Nederland og Luxembourg.	EXIMBANK	Export-Import Bank of Washington.
BIAC	Europas, Canadas og USA's industriorganisasjoners rådgivende komité overfor OECD.	FAO	FN's næringsmiddel- og landbr.-organisasjon.
BIS	Den internasjonale bank (Basel).	GATT	Den alm. overenskomst om toll- og utenrikshandel.
CECA (ECSC, EGKS)	Det europeiske kull- og stålfellesskap. Montanunionen.)	IATA	Den internasjonale luftfartsorg.
CEE (EEC, EWG)	Det europeiske økonomiske fellesskap.	IBRD (INTERBANK)	Den internasjonale bank for gjenoppbygging og økon. utvikling.
CERN	Det europeiske råd for atomforskning.	ICC	Det internasj. handelskammer.
CIFEFTA	Industriforbundets råd i EFTA-landene.	ILO	Den internasj. arbeidsorganisasjon.
COMECON	Rådet for gjensidig økonomisk hjelp. (Sovjetblokken.)	IMF (INTERFUND)	Det internasjonale pengefond.
DAC	Development Assistance Committee. (OECD.)	OECD	Organisasjon for økon. samarbeid og utvikling.
ECA	FN's økon. komm. f. Afrika.	TUAC	Europas, Canadas og USA's fagorganisasjoners rådgivende komité overfor OECD.
ECAFE	FN's økon. komm. f. Asia og det fj. Østen.	UN (FN)	De Forenede Nasjoner.
ECE	FN's økon. komm. f. Europa.	UNCTAD	FN's konferanse om handel og utvikling.
ECLA	FN's økon. komm. f. Syd- og Mellom-Amerika.	UNESCO	FN's organisasjon for undervisn., vitenskap og kultur.
ECOSOC	Det økon. og sosiale råd (FN).	UNICEF	FN's internasj. barnehjelpsfond.
EFTA	Det europeiske frihandelsforbund.	UNICE	Industriorganisasjonenes råd i CEE-landene.
EMA	Den europeiske valutaoverenskomst.	WEU	Den vest-europeiske union.
EURATOM	Det europeiske fellesskaps samarbeide på atomenergiens område.	WHO	Verdens helseorganisasjon.

Nytt konstruksjonskontor

Slik ser det nye konstruksjonskontoret ut som vi har innredet i Soria Moriagården, Vogtsgt. 64, og som nå er tatt i bruk.

DR. ING. HAAKON STYRIS' STUDIEFOND

Ifølge fondets statutter skal den disponible årlige renteavkastning anvendes til utdeling blant unge, dyktige fagarbeidere som ønsker videre spesialutdannelse, men som ikke har anledning til selv å bekoste videre studier eller reiser.

Søknader om bidrag vedlagt attester stiles til fondets styre og sendes Den Polytekniske Forening, Rosenkrantzgt. 7, Oslo, innen 15. oktober d. å.

OVERFLØDIG

Et stort firma i Apeldoorn i Nederland ansatte nylig en mann ved navn K. H. Tusenius som rasjonaliseringsekspert. Herr Tusenius gjennomførte oppdraget meget effektivt og sendte etter 8 dager sin avskjedsansøknning til firmaets ledelse med følgende begrunnelse:

«Det er først og fremst jeg som er overflødig i dette firmaet.»

AUTOMAT-TELEFON MELLOM LANDENE

I dag finnes det 170 millioner telefonapparater i verden, og den internasjonale telefontrafikken øker så raskt at det snart er nødvendig å automatisere forbindelsen mellom landene og verdensdelene. Dette er nå teknisk mulig, og Den internasjonale telekommunikasjonsunion (ITU) har allerede utarbeidet en nummerplan for hele verden. Det kan bli nødvendig å slå opptil 15 tall på nummerskiven.

I religionstimen forklarte læreren de små elevene sine om de forskjellige religioner. Ved timens slutt ba han lille Olav å reise seg opp for å høre om han hadde forstått noe av dette.

- Olav, sa han. Hva er din far? Er han protestant, eller er han katolikk, eller er han baptist?
- Ingen av delene, svarte Olav.
- Jamen er din far da helt ugudelig?
- Nei, far'n min er bryggearbeider.

TRONDHEIM

Medarbeider i S/T Knut Petersen

God service!

gitt
→ Høyre
→ Børnsmann E. E.
KP
ru
gitt

CBs

POSTGIRSKONTI:
KONTINGENT 910 86
ANNONSER 887 68
BANKGIRK 616/283
TELEFONER:
EKSP. OG ANNONSEAVD. 61
REDAKSJON 319
REDAKTØREN PERS. 300

Sør-Trøndelag
FYLKETS LEDENDE
LOKALAVIS

ORKANGER. 29. juni 1965
POSTBOKS 46

Siemens Norge A/S
Sluppen
Trondheim

30. 65

Grunn
JA

Jeg føler trang til å rette en takk til Deres firma for den kundesvennlige innstilling Deres folk har. Vår avis kjøpte ved nyttårstider en Hell Klisjeograf av Dem, og den har fungert utmerket takket være god service fra Deres folk. I forrige uke oppsto imidlertid en feil ved maskinen og jeg søkte da ved 20-tiden torsdag kveld kontakt med Deres montør, hr. Evensen. Evensen befant seg da i Ålesund, men var på hjemtur pr. fly, og kom heim ved 23.30-tiden. Da det hastet med å få maskinen i gang igjen ringte jeg hr. Evensen ved dette tidspunkt, og hr. Evensen sa seg da straks villig til å reise med en morgenbuss fredag morgen til Orkanger. Kl. 8.10 fredag morgen var han på plass i Orkanger, og kl. 9 var maskinen i gang igjen.

Dette er en sjelden form for service i våre dager, og jeg finner derfor grunn til å takke når sjeldenhetene inntrer.

For "Sør-Trøndelag"
Olav S. Gullvåg
Olav S. Gullvåg

Formann Erling Elmgren er død. Han ble 52 år. Det var som et sjokk for oss alle fredag formiddag 18/6, da det kom telefonbeskjed fra hjemmet om at Elmgren var død. Her kan det sies at mannen falt på sin plass. Som normalt var han i fabrikkens kl. 7.00, tok bilen sin og kjørte hjem en halv time senere, da han følte seg uvel.

Undertegnede har hatt den glede å samarbeide daglig med Elmgren i over 20 år. Jeg vil derfor fortelle litt om den posisjon han har skapt seg i firmaet.

Elmgren begynte i Siemens, Trondheim i august 1941. Sin fagopplæring hadde han fra Fortuna Mek. Verksted, Oslo. I dette firma begynte han i 1929.

Elmgren viste fra begynnelsen av stor interesse for arbeidet med tavler og apparatanlegg. Han hørte til den mennesketype som gjerne ville være med på å løse problemer, var positivt innstilt til oppgavene som meldte seg, og derfor meget lett å samarbeide med. Det var derfor naturlig at han ble den selvskrevne arbeidsleder på dette felt da firmaet fikk større lokaler i Industribygget i 1947.

Etter at produksjonen ble flyttet til Sluppen i 1962, og arbeidsområdene ble ganske vesentlig utvidet, hadde Elmgren som formann den daglige ledelse av plateverkstedet.

Det er ufattelig for en stor del av oss her på Sluppen at Elmgren er borte.

Det tyngste slag er det likevel for familien, som han hadde stor omsorg for, og ledet med god forstand.

Livet må leves videre. Kan det være til noen trøst, så skal de etterlatte vite at navnet Elmgren vil bli husket i takknemlighet og respekt av den generasjon som i dag arbeider ved SIEMENS NORGE A/S, Trondheim.

Reidar Stokkan.

40-årsjubileum 25-årsjubileum

17.9.65. Arvid Weiseth, montørf., sterkstr.

5.8.65. Edin Evensen, montør, svakstr.

26.8.65. Thor Bertelsen, verksmester, sterkstr.

26.8.65. Johan E. Nilsen, montør, sterkstr.

50 år

24.9.65. Arnfinn Haugnes, lagersjef.

30.9.65. Charles Stiles, lagerbetjent.

TAKK

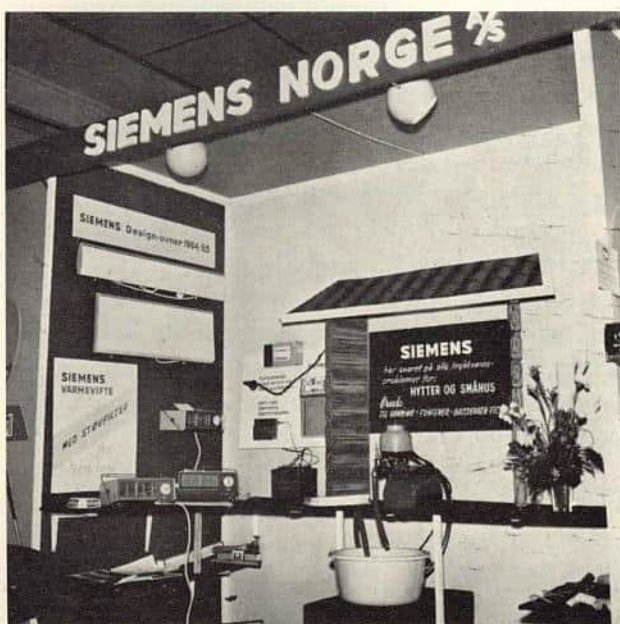
Jeg håper å nå fram til hver enkelt av dere i Siemens Norge A/S, Trondheim, når jeg på denne måte sender dere vår inderligste takk — for omtanke, blomster og pengegaver som vi har mottatt ved min mann og vår far Erling Elmgrens bortgang.

Ingrid Elmgren. Barna.

BERGENS - NYTT

Medarbeider i S/B Bjarne Lyngvær Fotos: J. Gismervik

ELEKTROHANDLERNES JUBILEUMSMØTE

Elektrohandlerne i Norge hadde jubileumsmøte her i Bergen i mai måned. I forbindelse med jubileet var det arrangert en utstilling av elektriske apparater, hvor de større fabrikanter og leverandører deltok.

Vår stand var konsentrert om varmesektoren, støvsugere og trykkvannsautomaten.

Spesielt vakte trykkvannsautomaten oppmerksomhet blant de besøkende hytteiere, og de fleste ville skru på kranen og se pumpen i gang. En av de besøkende tok hardt i og sa: «Dette må vel være utstillingens sensasjon».

VI ØNSKER VELKOMMEN

	<i>Ansatt</i>
Øyvind Skårnes	25/1 1965
Knut Spord	27/1 1965
Alf Knutsen	1/3 1965
Jan Kristian Olsen	15/3 1965
Audun Fanebust	1/4 1965
Svein Reidar Øvrebo	23/4 1965
Arne Michelsen	24/5 1965

ÅRSFEST

Siemenslaget i Bergen arrangerte årsfest med damer, lørdag 8. mai 1965 på Fagernes bad.

Festen startet i form av rebus rally med innlagt konkurranse, som forøvrig ble vunnet av fru Falch.

Bussen startet fra Festplassen kl. 19.00, og kjørte så via forskjellige steder i «Rebusen» til Fagernes bad.

Her ble vi ca. kl. 21.00 ønsket velkommen til bords av festkomitéens formann Kristiansen. Toastmaster Langhelle fikk stemningen opp med allsang og et par av sine gode skrøner. Der ble servert fin middag, og stemningen ved bordet var stadig like god.

Lyngvær utleverte diplomer for tyskkurs til deltakerne, og han ble på sin side takket med en gave fra disse.

Etter at Gismervik hadde holdt en liten konkurranse, og Lyngvær haddet takket for maten, gikk vi fra bordet og ut på dansegulvet, som gynget faretruende under vår fenomenale JENKA-utøvelse.

Vi fikk kaffe, og etter at de fleste hadde vært en tur i baren var alle påny i full aktivitet i gamle og nye rytmer.

Da bussen kom tilbake til Festplassen kl. 2.00 var det minsanten ikke mange som gikk hjem og la seg.

OKH

Ragna og de tre nissekongene

Ragna het hun og var eneste barn, og vel og bra var det, for foreldrene hennes hadde ikke noe større å rutte med. Men Ragna var blid og fornøyd for det, og alltid hadde hun en liten ting til overs til de som var fattigere enn henne selv.

Like ved stedet hvor hun bodde rant det en stor elv. Så var det en vakker sommerdag at unge Ragna gikk ned til elven. Solen skinte og det var et vær over all måte. Det glitret og skinte over alt, og stien hun gikk på var så forunderlig varm og myk, så det gjorde ikke det plukk om hun var barbert. Hun hørte sangen av fossen og bulderet av tømmerstokkene som fløt nedetter elven, og hun ble stående og se på at elvekastene lekte seg. Da med ett kvakk hun til. Det var som en sped røst ropte etter hjelp, og da hun så bedre etter, fikk hun se en ørliten kall som klamret seg til en tømmerstokk.

— Redd meg hvis du kan, pep han ynkelig. Den vesle raringen så helt forskremt ut. Rådsnar så Ragna seg om og fikk øye på en lang stang like ved. Hun var ikke sen om å gripe stangen og rekke den ut til tuslingen, og da han klamret seg fast, halte hun ham i land. Det var ikke måte på så glad denne veslingen ble.

Ragna ble redd da hun fikk se at det var en underjording hun hadde reddet.

— Nei, nei, vær endelig ikke redd for meg, sa tassen. — Du har reddet livet mitt, og det vil ikke si så lite, for jeg er konge for de nissene som bor i de store tuene, og belønning skal du få. Men — men . . . Han så på henne. — Du må gjøre meg enda en tjeneste før alt kan bli vel og bra. Spør meg ikke hvorfor jeg forlanger så mye av deg, men jeg ønsker du vil si ja.

— Ja, såfremt jeg kan hjelpe deg, vil jeg gjerne, sa Ragna. Hun skjønte at denne nissekongen var både snill og takknemlig.

— Takk skal du ha, sa småen. — Jeg greier det ikke selv fordi jeg er så liten, og så må det i grunnen være et menneske som gjør det også. Det jeg vil du skal gjøre høres kanskje ikke så liketil ut, for du skal seile nedover elven og videre utover havet til en øy hvor bror min bor. Og ham skal du gi denne ringen.

Ragna forsto ikke hvorledes hun skulle greie å finne vegen.

— Det skal jeg ordne, sa nissekongen. — Sett deg på den tømmerstokken jeg viser deg og hold deg godt fast, så skal du nok se at det går. Ta dette her, fortsatte han og ga henne et halskjede med et gullhjerte i. — Hver gang du synes det er vanskelig å klare seg, så kyss gullhertet.

— Jeg kan da ikke seile over havet på en tømmerstokk? spurte Ragna tvilende.

— Når du kommer til fossestryket, så kyss hjertet, og det samme kan du gjøre når du kommer til havet, for vi underjordiske kan mange kunster og knep som menneskene ikke har noe greie på. Her er ringen du skal gi bror min.

— Ja, ja, sa Ragna, — jeg får forsøke det da, men . . .

— Der ligger stokken du skal ha, sa nissekongen, og så var han borte vekk.

Det var ikke første gangen Ragna lekte på en tømmerstokk, og ivrig hoppet hun ned på stokken, og så begynte seilassen nedover den brusende elven. Da hun nærmet seg stryket, kysset hun gullhertet, og før hun visste ordet av det, suste stokken gjennom luften et langt stykke, og så snart elven ble rolig, seilte hun videre. Etter en times reise på elven merket hun havet. På ny kysset hun hjertet, og hun ble veldig overrasket da stokken ble til en båt som førte henne sikkert avsted utover det mektige havet.

Hun ble mer og mer forundret og skjønte at nisse-

kongen nok var en mektig kar, selv om han var liten. Hun fant mat som hun spiste, og tredje dagen kom hun til en stor øy hvor båten la til. For en vakker øy dette var. Trærne var så grønne at det rent skar i øynene, og blomstene var store og fargerike.

Ragna gikk innover en forunderlig sommersti hvor det duftet av alle slags rare vekster, og snart fikk hun øye på en åpning i skogen hvor det lå et slott som lyste og lavet i sommersolen.

Døren gikk opp, og en liten kall kom imot henne, og han lignet på en prikk broren sin.

— Du kommer fra nissekongen over alle tuene, du? spurte han med den forunderlige lyse stemmen.
— Har du ringen min?

Jo da, det hadde Ragna.

— Ja, så mange slags takk skal du ha, sa han. — Men så var det spørsmål om du kunne gjøre meg en tjeneste også da.

Jo, Ragna kunne vel det, mente hun, og var ikke overrasket over noen ting lenger, så mye rart som hadde hendt henne de siste dagene.

— Jo, ser du, sa den andre nissekongen, for han var konge over øyene, skjønner dere. — Den ringen du hadde med til meg, må du være så snill å henge på nebbet til den fuglen som holder til i det første treet du ser der. Det er nemlig bare et menneske som kan gjøre det, ellers skulle jeg selvsagt gjøre det selv.

— Nå, ikke verre, sa Ragna. Så tok hun ringen og ga seg til å klatre opp i treet. Men treet var vanskelig og glatt, men endelig greidde hun det da. Fuglen var snill og fløy slett ikke sin vei, og da hun kom ned, smilte nissekongen til henne. — Så var det ikke mer, sa han, — tusen takk igjen. Du er en flink jente.

Da Ragna så nøyere etter, fikk hun se at det var to småkarer som sto der istedenfor en. — Ja, han der var det som var fugl, sa nissekongen. — Det var en slem heks som hadde skapt ham til fugl, men takket være din hjelpsomhet, er han nå blitt nisse igjen. Men nå er det best du ser og kommer deg hjem, og du skal ikke angre på de tjenester du har gjort oss. Farvel og se deg godt om når du står på tunet, sa nissene i kor. — Vips, tips, rips, sa de og dro seg i skjegget.

Og før Ragna visste ordet av det, var hun hjemme. Men hun kjente seg ikke igjen. For der den vesle stua hadde stått, sto verdens vakreste gård, og foreldrene hennes sa at en liten nisse hadde kommet og gitt dem hele denne herligheten fordi Ragna hadde gått ærend for ham.

Og gården ble vakrere og vakrere, og velstelt var den bestandig!

E. K.

Farvel til Sylvia

Vi går gjennom den høstlige skogen, Finn og jeg. Det knaser sprødt, vissent løv. Høstsolen har tittet fram med sped varme og like der nede blinker leirgrå fjord.

Finn stanser og holder meg i armen. — Se, sier han stille.

Jeg ser. — Herregud, det er jo Sylvia, sier jeg.

Finn: — Bli nå ikke sentimental. Ja, ja, du hadde det hardt med Sylvia.

— Ja, svarer jeg. Innrømmet. Ingen har gitt meg slik glede som henne i sommer. Bevares. Du var ikke borte du heller, men jeg tror jeg var mest sammen med henne.

Så minnes jeg blå sjø, sol over grå holmer, glad latter og sønnabris, da vi sammen svingte ut av sundet.

— Hvor er det blitt av sommeren? spør jeg. Sylvia, fortsetter jeg varmt og gir blaffen i Finn og hans hånlige ord. Når du var kledd i hvitt, Sylvia, var det ingen som var så vakker som deg.

Uff, jeg grøsser. Høstsolen forsvinner og alt blir så ødslig, så absolutt høstlig og stille.

Finn ler: — Vi får si farvel til Sylvia, sier han brutalt. — Ingen vei utenom. Kom. . .

Jeg vegrer meg. Det lukter råttent mose og endestamp og det er som hele naturen snart skal forgå.

— Må vi det? Kanskje vi enda en gang. . .

— Tøv. Finn ser skrått på meg. — Ta deg sammen.

Sylvia. Husker du den sommerkvelden da vi lå ved skjæret. Myk blå natt senket seg over oss og vi hadde nying på stranden. Husker du den seileren som var vennelig mot deg. Men jeg ga ham dyktig inn. Og den lørdagen nede på Sørlandet. Kveld etter kveld var vi sammen. I blåst og stille. I månelyse, melkeblå netter og varme perledager. Grønn sjø med soliling i. Varme svaer.

— Sylvia. Hallo! ropte Finn.

Da kom en gammel skjegget kar ut fra en grå stue.

— Mor'n karer, sa han og spyttet brunt mot en stein. — Er det nå jeg skal hjelpe dere med å legge opp båten?

— Ja, nå skal «Sylvia», den gode seilbåten vår, hvile for i år! sa Finn.

ek.

Personalia

Vi gratulerer!

ANDREAS WELLE WATNE
er gått av

31. mai sa A. Welle Watne takk for seg og gikk over i pensjonistenes rekke etter 43 års tjeneste. Han var den siste av den gamle garde fra A.K.-avd., og man må vel kunne si at han har fulgt med i salgets faser, fra før krigen, under krigen og frem til rabattbutikkens tidsalder. Den måte som Welle Watne kunne takle en kunde på, kan stå som skoleeksempel på en førsteklases selger. Hans fine måte å ta en reklamasjon på, eller behandle den kunden som alltid har rett, har jeg hatt gleden av å beundre mange ganger, og det gikk alltid i firmaets favør. Spesielt under krigen kom hans fine salgsteknikk frem, skjønt det den gang nærmest var å holde igjen. Han satt hele denne tiden med det for øye at han en dag igjen skulle ut på byen som representant for Siemens, og da ville han se sine kunder rett i øynene, som den rettskafne salgsmann han var. Dette beviste han med rette, og jeg vet at han har bare venner på byen.

Det er ikke få «Gullfisker» Welle Watne gjennom årene har halt i land, han var den største av oss når det gjaldt panelovner. Det var derfor dobbelt hyggelig for ham når han etter ett års arbeid kunne hale i land den største «Gullfisken» fra OBOS på ca. 3000 enheter, og det på den dagen han sluttet. Det var en fin avrundning på en lang arbeidsdag, og vi som har hatt gleden av å arbeide sammen med deg, vil takke for den tiden, og ønsker deg mange gode år i pensjonistenes rekke.

RH

50-årsjubileum 40-årsjubileum

1.8.65. Birger Olsen,
bokholder.

8.7.65. Arne Vold,
formann STV.

70 år

40-årsjubileum

19.8.65. Dr. ing. Henrik
Hoffmann, fhv. direktør.

21.9.65. Olav Johansen,
lagereksped.

50 år

26.7.65. Kaare Ihlen
Jensen, insp., svakstr.

31.8.65. Odd Eriksen,
tekniker, svakstr.

Uten kildeangivelse er ettertrykk av avisens artikler forbudt.

Høstens gyldne frukter

